

Groningen, Onderwijsstad van het Jaar 2014-2015

Inhoud

- Thema NOW Beter Samen pag. 3
- Besturen en scholen zijn aan zet pag. 3
- Groningen onderwijsstad pag. 5
- Bestuursakkoord PO pag. 7
- OnderwijsTopTalentPrijz pag. 8
- Programma NOW 2014 pag. 12
- Doorbraakproject pag. 13
- Onderwijsfilms pag. 19
- Spellenproject pag. 20
- Wie kan er in de toekomst kijken pag. 24

Gaat ICT in het onderwijs doorbreken?

Zijn bestuurlijke ervaring deed hij op als wethouder voor de VVD in Den Haag. Nu is Sander Dekker staatssecretaris van Onderwijs en hij heeft de moeilijke taak het onderwijs mede naar een nieuwe toekomst te loodsen. Als het aan dit kabinet ligt is het de hoogste tijd om het onderwijs in een stevig tempo te digitaliseren. Om nu echt de computer in het onderwijs te laten 'doorbreken' sloot Dekker met zijn collega's op Economische Zaken een akkoord met de besturenraden in het primair en voortgezet onderwijs, het Doorbraakproject. Uitgangspunt is dat ICT kan helpen het onderwijs te verbeteren en het talent van leerlingen maximaal te ontwikkelen. Bijvoorbeeld met digitaal lesmateriaal op maat.

In een vraaggesprek met de staatssecretaris legden we een aantal vragen aan de bewindsman voor.

Er wordt hard gewerkt aan het Doorbraakproject. In de sectorakkoorden zijn afspraken gemaakt over ICT in het onderwijs.

Wat is in het bijzonder de rol van de overheid?

"Om jongeren uit te dagen en toe te rusten voor de toekomst is innovatie op scholen noodzakelijk. Door ICT in de klas beter te benutten, kunnen leerlingen in hun eigen

tempo en hun eigen niveau aan de slag met de lesstof. De leraar ziet hoe leerlingen het 'doen' en geeft hulp wanneer nodig. We zien dat zowel leraren als leerlingen hier energie van krijgen.

Het kabinet investeert de komende jaren fors - oplopend tot 1,2 miljard euro per jaar - in vernieuwing en verbetering van het onderwijs. Ik heb met de sectorraden in het basis- en voortgezet onderwijs afgesproken dat een belangrijk deel van dit geld aan ICT wordt besteed zoals voor de aanschaf van digitaal

lesmateriaal, betere apparatuur of een breedbandverbinding."

[Lees verder op pagina 5 >](#)

Akkoord voortgezet onderwijs

Besturen en scholen zijn aan zet

'We zijn ambitieus, maar we gaan niet implementeren. De besturen en scholen zijn zelf aan zet. Die willen we zo goed mogelijk ondersteunen, en daarvoor is het onontbeerlijk dat wij de regierol vervullen, aldus de voorzitter van de VO Raad Paul Rosenmüller in een vraaggesprek over het akkoord dat hij met het kabinet heeft gesloten voor het voortgezet onderwijs.

[Lees verder op pagina 3 >](#)

Onderwijs wethouder Ton Schroor

Groningen is al 400 jaar onderwijsstad

De wethouder wil van het Onderwijsjaar een succes maken. Schroor: 'Niet alleen om te laten zien wat de stad Groningen te bieden heeft op onderwijsgebied, maar ook door voortdurend en enthousiast verder te werken aan verbetering. Groningen ademt onderwijs, dat is overal zichtbaar. Niet alleen uit het noorden, maar ook uit de rest van het land komen hier jonge mensen studeren. En ook uit het buitenland, van Duitsland, China tot Indonesië. Studenten weten Groningen goed te vinden, al 400 jaar.'

[Lees verder op pagina 5 >](#)

Voorzitter PO Raad

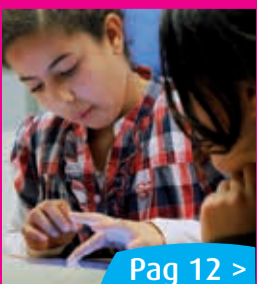
Het gaat goed met het primair onderwijs

'Ik ben heel trots op de stappen die gezet zijn de afgelopen jaren! Er is veel geïnvesteerd in het verbeteren van het primair onderwijs. Dat heeft zijn vruchten afgeworpen. Het aantal (zeer) zwakke scholen is drastisch verminderd en de kwaliteit van bijna alle scholen voor basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs is voldoende. Het is nu echter tijd voor een volgende stap.' De Onderwijskrant sprak ook met Rinda den Besten, voorzitter van de PO Raad.

[Lees verder op pagina 7 >](#)

Nationale OnderwijsWeek

29 sept t/m 3 okt 2014 www.nationaleonderwijsweek.nl

De digitale revolutie in het onderwijs

Een debat tijdens het openings-symposium onder leiding van Boris van der Ham met onder andere Paul Rosenmüller.

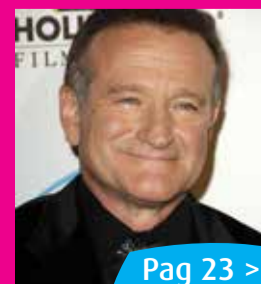
[Pag 12 >](#)

Alphabet is de Onderwijsfilm van het jaar

Deze inspirerende documentaire over het failliet van het verouderde, westerse onderwijssysteem is gekozen tot Onderwijsfilm van het jaar.

[Pag 19 >](#)

Wordt Robin Williams filmleraar van het jaar?

Op donderdag 2 oktober een debat over de kwaliteiten van een goede leraar en een vertoning van de film met de filmleraar van het jaar

[Pag 23 >](#)

BRENG NATUUR TOT LEVEN

NATUURZAKEN

Met Natuurzaken breng je natuur en techniek het klaslokaal in. Filmpjes en animaties brengen de lesstof helder over en met interactieve oefeningen, simulaties en spelvormen betrek je je leerlingen actief bij de les. Alles staat klaar, met weinig voorbereiding maak je van elke natuur- en techniekles een belevenis!

Kijk op dezakenvanwijsen.nl

Breng leren tot leven

zwijsen

Beter Samen, het thema van de OnderwijsWeek 2014

'Denk- en leerprocessen spelen zich niet louter af in het hoofd, maar verlopen in voortdurende interactie met de sociale en culturele context. De dialoog speelt daarin een belangrijke rol.'

Deze tekst komen we tegen in een boekje over het actuele, eigentijdse leren. Leren is niet voorbehouden aan de omgeving van een onderwijsinstituut, maar vindt altijd en overal plaats waar mensen op zoek gaan naar betekenis. School, hogeschool en universiteit zijn de broedplaatsen van deze zoektocht naar kennis, naar betekenissen die voor mensen in het dagelijks leven relevant zijn. We hebben steeds meer inzicht gekregen in de werking van het leren, en onder welke omstandigheden het leerproces het best func-

tionneert. We weten ook steeds beter hoe we de zoektocht naar relevante kennis moeten vormgeven, niet in de laatste plaats dankzij de mogelijkheden van de digitale revolutie. Daarbij is het belangrijk dat het onderwijs steeds meer aansluit bij de actualiteit, bij de authentieke context die het onderwijs en de scholen omringt. Zoeken naar betekenis vraagt ook om actieve leerlingen, studenten die zélf en in gesprek met elkaar kennis creëren. De mogelijkheden tot interactie zijn daarbij cruciaal.

Beter Samen is het thema van de OnderwijsWeek 2014 en het onderwijsjaar 2014-2015. Het thema verwijst naar het grote belang van het 'leren van binnen' in tegenstelling tot het 'van buiten leren'. Dat wil niet zeggen, dat iets van buiten leren geen rol speelt in het onderwijs of bij het menselijke leerproces. Maar uiteindelijk vormt het 'leren van binnen' – het eigen maken van kennis – een belangrijke bouwsteen in de ontplooiing van mensen, en hun voorbereiding op een volwassen deelname aan de samenleving.

Beter Samen legt tevens de nadruk op de enorm belangrijke interactie in leer- en on-

derwijsprocessen tussen mensen onderling. Maar het vestigt ook de aandacht op de invloed en betrokkenheid van vele partijen die het onderwijs omringen. Voor de motivatie in het leerproces is het van groot belang dat het leren aansluit bij de alledaagse realiteit, de werkelijkheid die de school omgeeft. Dat besef zorgt ervoor dat het gezamenlijk leren, de samenwerking binnen het onderwijs, en de betrokkenheid bij het leerproces van jongeren noodzakelijk wordt. Het thema *Beter Samen* is dus ook een oproep aan de samenleving. Het is een pleidooi om medeverantwoordelijkheid te nemen voor het leren en de ontwikkeling van jonge mensen. ■

Akkoord voortgezet onderwijs

Besturen en scholen zijn aan zet

Recent is Paul Rosenmüller gekozen tot voorzitter van de koepelorganisatie voor het voortgezet onderwijs de VO Raad. Voorheen vakbondsleider, Kamerlid en voorman van GroenLinks en programmamaker voor televisie. Rosenmüller heeft nu voor het voortgezet onderwijs met het kabinet een akkoord gesloten voor de toekomst, de doorontwikkeling van het voortgezet onderwijs. In april werd een sectorakkoord gesloten voor 2014 tot 2017. De leden stemden in met dit akkoord, dat afspraken bevat over wat scholen, overheid en VO Raad gaan doen. Met het Akkoord is een bedrag gemoeid dat oploopt tot 369 miljoen extra aan overheidsmiddelen voor het voortgezet onderwijs. Met Rosenmüller spraken we over de afspraken die mede voortvloeien uit het in 2013 met de onderwijssector gesloten Nationale Onderwijsakkoord.

De VO-raad krijgt in het Sectorakkoord een cruciale rol toegeschoven bij het eigentijds maken van het onderwijs. Hoe ziet u dat?

Rosenmüller: 'Wij als VO-raad scheppen slechts de juiste randvoorwaarden. Wij houden ons bezig met belangenbehartiging rondom thema's, ondersteuning en ontwikkeling. De uitdaging voor de scholen is veel groter, en belangrijker. Daarbij zou ik willen wijzen op de drie kernelementen die er in Sectorakkoord staan: toekomstbestendig onderwijs, professionele scholen, en daarbij passende verantwoording en toezicht. Die drieslag wordt in de inleidende paragraaf van het Sectorakkoord toegelicht.'

In 2020 heeft de helft van de docenten in het voortgezet onderwijs een afgeronde master, zo staat er in het Sectorakkoord. Hoe maakt dat het onderwijs beter en meer eigentijds?

Rosenmüller: 'De komende jaren wil de VO-sector de samenwerking met hogescholen en universiteiten en hbo- en wo-lerarenopleidingen intensiveren, om de kwaliteit van het voortgezet onderwijs te verbeteren. Eén van de doelen daarbij is om het aantal masteropgeleide leraren substantieel te vergroten. OCV en de VO-raad zijn van mening dat masteropgeleide leraren een belangrijke bijdrage leveren aan het verbeteren van de prestaties van hun leerlingen. Vergrijzing heeft daarnaast tot gevolg dat de komende jaren een grote groep eerstegraads leraren het beroep gaat verlaten. Daarmee komt de kwaliteit van het onderwijs onder druk te staan. Bovendien zijn op middelbare scholen meer masteropgeleide leraren nodig, vanwege complexere onderwijs- en schooltaken.'

Wat merken de leerlingen daarvan?

Rosenmüller: 'Het vergroten van het aantal masteropgeleide docenten geeft een impuls aan het creëren van 'lerende organisaties' in het VO, aangezien deze docenten een extra bijdrage kunnen leveren aan het verbinden van samenwerking, leren en onderzoek. Het streven is daarbij dat uiteindelijk meer leerlingen zich uitgedaagd voelen, en beter gaan presteren. Want het is niet eenvoudig leerlingen te motiveren. Zij vormen echter wel de kern van alle verbeterlagen.'

De VO-raad is een relatief kleine organisatie. Hoe geven gaan jullie die zware regie voeren?

Rosenmüller: 'We zijn ambitieus, maar we gaan niet implementeren. De besturen en scholen zijn zelf aan zet. Die willen we zo goed mogelijk ondersteunen, en daarvoor is het onontbeerlijk dat wij de regierol vervullen. Dat neemt niet weg dat we ons wel gecommitteerd hebben aan de afspraken (liever nog: de beweging), en de politiek wil weten wat we voor het geld doen. Het is belangrijk om nu niet drie jaar achterover te gaan leunen. Vrijblijvendheid is niet op zijn plaats. Ook voor de sector zelf, en de betrouwbaarheid van de sector, is het belangrijk dat besturen en scholen de handschoen oppakken.'

In het Doorbraakakkoord wordt de digitale toekomst van het onderwijs besproken. Is er haast bij deze ontwikkeling?

Rosenmüller: 'De gehele publieke sector digitaliseert, maar je ziet dat het onderwijs geen koploper is. Veel docenten hebben een zekere scepsis bij nieuwe ontwikkelingen. Zij zijn in tegenstelling tot veel jongeren geen digital-

natives. Professionalisering is op dit terrein nog zeker vereist. Daarbij gaat het niet om digitalisering an sich. Scholen en docenten hebben effectieve leermiddelen nodig waarmee ze goed uit de voeten kunnen. Contentontwikkeling is in de praktijk ook niet zo eenvoudig. Er is heel veel informatie beschikbaar die ingezet kan worden tot het vergroten van kennis. Maar die informatie moet wel afgestemd zijn op de doelgroep, en goed inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Jongeren van 12 tot 18 jaar moeten leren vaardig te worden met de nieuwe technologie. Dat

is meer dan gamen en het downloaden van muziek.' 'Kijk, het onderwijs in Nederland is goed. De vraag is: hoe gaan we van goed naar beter? Aandacht voor digitalisering is dan zeker nodig. Een andere belangrijke ontwikkeling in het onderwijs is het centraal stellen van individuele leerlingen. Met digitale content kan een docent gemakkelijker differentiëren, waardoor meer maatwerk mogelijk is zonder dat de werkdruk omhoog gaat. Deze twee ontwikkelingen kunnen elkaar dus positief versterken.' ■

Hebben we net voor een iPad gekozen, mag die niet op het examen wiskunde worden gebruikt

Wij hebben een oplossing voor u.

TI-Nspire™

voor iPad en grafische rekenmachine *

De app voor dagelijks gebruik en de GR op het examen.

Werkt hetzelfde.

Opgelost dus.

U heeft ook training nodig. Kijk op t3nederland.nl voor het aanbod. **

* En tevens als software voor computer of Mac
** Ook bereikbaar via My Learning-platforms

www.education.ti.com/nederland

Altijd iemand voor de klas!

Het Vervangingsfonds adviseert en ondersteunt het primair onderwijs om te komen tot een gezonde, prettige en veilige werkomgeving op school. Zo voorkomen we dat mensen ziek worden. Mocht dat toch gebeuren dan vergoedt het Vervangingsfonds, onder voorwaarden, de kosten voor de vervanger. Ga naar www.vervangingsfonds.nl voor meer informatie.

Vervangingsfonds

www.vervangingsfonds.nl

Bekijk onze vernieuwde website!
www.alles-in-1.org

Alles-in-1

Dé methode voor samenhangend onderwijs

Thematisch leren, dat boeit!

In een betekenisvolle context komen vrijwel alle basisschoolvakken aan de orde binnen vijf thematische projecten per schooljaar.

Ontdek hoe **logisch**, **motiverend** en **flexibel** een geïntegreerde lesmethode kan zijn!

Meer weten?

- www.alles-in-1.org
- info@alles-in-1.org
- 0224 - 214 745

5 plussen van Alles-in-1

- betekenisvol
- goedkoop
- alle lessen zes niveaus
- flexibel in te zetten
- voldoet aan alle eisen

Alle informatie, overal beschikbaar in persoonlijke dashboards

Bekijk het demo filmpje*, scan de code:

Modern administratiekantoor voor onderwijsinstellingen

Concent is een administratiekantoor gevestigd in Zwolle en verricht primair diensten voor onderwijsinstellingen. We bieden een totaalproduct van administratie tot advies. De begeleiding van begroting tot en met de jaarrekening zit bij ons gewoon in het standaardpakket. Daarbij is via internet al uw informatie eenvoudig en overal beschikbaar via onze cloud oplossing. Wij doen graag met u mee!

* ook te bekijken via www.concent.nl/nl/administratiekantoor-onderwijs

Contact
Jofferenlaan 2
8017 HH Zwolle

T 038 423 10 40
E info@concent.nl
I www.concent.nl

Al 400 jaar Onderwijsstad

Ton Schroor, de Groningse onderwijswethouder, vertelt over de samenwerking van de onderwijsinstellingen in zijn stad. Het gaat goed, maar het kan nóg beter. Op naar een Gronings Model.

Groningen is een echte onderwijsstad. Van de bijna 200.000 inwoners genieten 100.000 jongeren onderwijs. Daarvan studeren tegen de 55.000 jongeren aan hbo-instellingen, en aan de vierhonderdjarige Rijksuniversiteit Groningen. De Groningse onderwijsorganisaties werken ook al jaren samen, van de voorschoolse opvang tot aan de universiteit. Daarbij is de gemeente een belangrijke partner, en deze samenwerking kreeg vorm in het College van Onderwijs Groningen en de ambities in het Onderwijspact. Bij de bekendmaking van Groningen Onderwijsstad werd tevens het boekje *Groningen ademt onderwijs* uitgegeven, met daarin een aantal speerpunten.

De gemeente is trots op deze nauwe samenwerking met het onderwijs. Dat wil wethouder Ton Schroor (D66) graag zo houden, én uitbreiden met nieuwe plannen. Sinds 2012 heeft hij de portefeuille Onderwijs onder zijn hoede. De samenwerking tussen de onderwijspartners en de gemeente is daarin een kernbegrip; en ook in het Groningse collegeprogramma *Voor de verandering* wordt stevig ingezet op onderwijs.

Taalachterstand wegwerken én de wijken in

In Groningen staat het wegwerken van taalachterstand bij jonge kinderen hoog op de agenda, zegt Schroor. 'Het gebeurt nog veel te vaak dat kleuters op school komen met een taalachterstand van anderhalf, twee jaar, en dat ze met een vergelijkbare achterstand de basisschool weer verlaten. Daardoor moeten de onderwijspartners véél meer inzetten in de voorschoolse periode. Ook moeten ze in de wijken zelf actief zijn, om de gezinnen met kinderen met een taalachterstand te bereiken. De Vensterscholen - al twintig jaar de Groningse Brede Scholen - zijn een be-

langrijke plek om aan deze achterstanden te werken. De taalachterstand kan alleen maar worden ingehaald door nauwe samenwerking tussen basisscholen, peuterwerk en kinderopvang. Maar ook met de zorginstellingen.' Zo wil de wethouder een nóg intensievere aanpak met de betrokken onderwijspartners stimuleren. Door een vroegtijdige aanpak krijgen kinderen later meer kansen om zelfstandig hun weg te vinden naar een goede opleiding en werk, stelt hij. 'Hierbij wordt een beroep gedaan op Hoogleraar Onderwijskunde van de Rijksuniversiteit Groningen Roel Bosker, die de taalachterstand bij jonge kinderen wil inhalen, op basis van inzichten uit een Engels project. Samen met Bosker en de onderwijsorganisaties gaan we in conclaaf om het probleem aan te pakken.'

Meedoen en meedenken

Voor de komende jaren is de medezeggenschap van ouders ook een aandachtspunt, zegt Schroor. 'De huidige wetgeving voorziet onvoldoende in échte inspraak van ouders bij de school. Samen met de onderwijsorganisaties wil ik onderzoeken of een Gronings Model voor medezeggenschap mogelijk is, waarbij ouders meer worden uitgenodigd om verantwoordelijkheid te nemen voor het onderwijs van hun kind. De scholen houden de regie bij deze impulsen, en de partners blijven intensief meedoen en meedenken. De eerste verkennende gesprekken met onderwijsorganisaties, over het uitbouwen van de medezeggenschap, worden inmiddels gevoerd. Ik hoop dat het nieuwe medezeggenschapsmodel een voorbeeld voor de rest zal worden. Daarmee kan Groningen de rol als onderwijsvernieuwer eer aan doen.'

Niet op de bank, maar aan de bak

De aansluiting tussen onderwijs en ar-

beidsmarkt is een belangrijk onderwerp binnen het College van Onderwijs Groningen. Schroor: 'De mbo's in de stad zetten stevig in op een kwalitatieve uitstroom van de leerlingen - waarbij niemand op de bank terecht komt, maar aan de bak kan, in wat voor vorm dan ook. Ik hoop dat de mbo-instellingen aan deze druk om iedere leerling een goede startkwalificatie mee te geven, kunnen blijven voldoen, want ook op de werkvloer van de mbo's zie ik grote spanningen ontstaan. Toch zie ik liever de moeilijke leerlingen op school, en niet bij het loket van sociale zaken.'

Aanvalsplan

In het noorden van Nederland zijn de gemeenten gezamenlijk gestart met een tijdelijk aanvalsplan om de werkgelegenheid te bevorderen. Schroor: 'Dat betekent voor jongeren meer stageplekken, traineeships of banen met een opleidingsmogelijkheid. Zoals het er nu op lijkt, liggen er in drie, vier jaar banen in het verschiep in voornamelijk de metaaltechniek, de ict en in de zorg. Dat komt door de vergrijzing. De tijdelijke impuls is bedoeld om de komende vier jaar te overbruggen, en daarvoor is steun gevraagd in Den Haag. De mbo's spelen een zeer belangrijke rol om deze jongeren na hun opleiding niet in een gat te laten vallen waar ze moeilijk uit kunnen komen.'

Al 400 jaar Onderwijsstad

De wethouder wil van het Onderwijsjaar een succes maken. Schroor: 'Niet alleen om te laten zien wat de stad Groningen te bieden heeft op onderwijsgebied, maar ook door voortdurend en enthousiast verder te werken aan verbetering. Groningen ademt onderwijs, dat is overal zichtbaar. Niet alleen uit het noorden, maar ook uit de rest van het land komen hier jonge mensen studeren. En ook uit het buitenland, van Duitsland, China tot Indonesië. Studenten weten Groningen goed te vinden, al 400 jaar.' ■

Vervolg
van pagina 1

Google

Zijn het de educatieve uitgevers nieuwe stijl of zijn het de IT-grootmachten die voor de content gaan zorgen?

Hoe kun je voorkomen, en moet je voorkomen?, dat straks niet Google en anderen de leveranciers worden voor onderwijscontent?

'Ik denk dat we ons geen zorgen hoeven te maken dat internetdiensten het huidige onderwijs gaan overnemen. Ik zie deze diensten eerder als een aanvulling op de lesstof dan als een bedreiging. Want als we willen dat onze leerlingen mee kunnen komen in de kennisintensieve samenleving en economie, dan moeten we ze ook in een veilige omgeving kennis laten maken met het world wide web. Als overheid springen we hier op in door geld beschikbaar te stellen voor zowel de aanschaf van ICT-middelen als voor het bekwalen van leraren in ICT-vaardigheden zodat ze kinderen aan de hand mee kunnen nemen.'

Toekomst van het onderwijs

De sectorraden beraden zich met hun leden over de toekomst van het onderwijs. Met andere woorden: is het onderwijs en onderwijsaanbod nog wel adequaat voor de toekomst waarop we nieuwe generaties voorbereiden?

Is in dat debat over de toekomst geen rol voor de overheid, voor het kabinet?

'De overheid en onderwijsbesturen zijn samen verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit waarbij de overheid kaders aan geeft. Kinderen en ouders moeten er namelijk op kunnen vertrouwen dat hun school gedegen onderwijs biedt. De afgelopen maanden heb ik samen met de sectorraden een duidelijke visie voor het toekomstig onderwijs neergelegd en concrete afspraken gemaakt hoe de onderwijskwaliteit verder te verbeteren. Er wordt stevig ingezet op het uitdagen van toptalenten en er wordt fors geïnvesteerd in de professionele ontwikkeling van leraren. Dit zijn terreinen waar in mijn ogen nog winst te behalen is. We gaan scholen hierbij geen ideaalmodel opleggen dat voor alle scholen hetzelfde is, maar schoolbesturen krijgen juist de ruimte om eigen keuzes te maken voor maatwerk. Zij weten het best welke verbeteringen op welke manier te realiseren zijn.'

Leraren

Moet iedere leraar in de toekomst nog wel goed kunnen lesgeven? Straks zijn digitale lessen op alle onderdelen van het curriculum voorhanden.

Hebben we ook niet leraren nodig die kinderen in hun ontwikkeling heel goed kunnen begeleiden?

'Goed onderwijs draait op goed opgeleide en gemotiveerde leraren. Nu en in toekomst. Hoe kinderen het tijdens hun schoolcarrière doen wordt voor een belangrijk deel bepaald door de kwaliteit van degenen die voor de klas staan. Om ervoor te zorgen dat leraren goed uitgerust zijn voor hun belangrijke taak stel ik geld beschikbaar voor hun professionele ontwikkeling. Docenten in het basis- en voortgezet onderwijs krijgen een persoonlijk budget waarmee ze zich op zelfgekozen thema's kunnen bijspijken. Het doel is dat we leraren in staat stellen om dát onderwijs te bieden dat ieder talent benut, toptalenten uitdaagt en ondersteuning biedt aan leerlingen die extra aandacht nodig hebben.' ■

Verkeerslessen waar iedereen blij van wordt

Ruim 1,3 miljoen kinderen, ruim 3.000 scholen en een gemiddelde waardering van 8,4: dat is ANWB Streetwise, het verkeerseducatieprogramma van de ANWB.

**Winter-
actie**

Bespaar € 225,-

Wanneer uw school deelneemt aan Streetwise in de periode van 1 december 2014 t/m 28 februari 2015 dan berekenen wij geen kosten voor de instructeur voor het onderdeel Toet toet t.w.v. € 225,-*.

Kijk op onze website voor meer informatie en mogelijkheden voor subsidie vanuit gemeenten en provincies.

anwb.nl/streetwise

 anwb • Streetwise

* Dit aanbod geldt niet op andere lopende acties.

Bestuursakkoord primair onderwijs: aanpak voor kwaliteitsimpuls

Begin september ondertekenden de PO-Raad en staatssecretaris Sander Dekker een Bestuursakkoord voor het primair onderwijs. Rinda den Besten is voorzitter van de PO-Raad, sectororganisatie voor primair onderwijs. Met dit akkoord kan het primair onderwijs beter recht doen aan verschillen tussen leerlingen, aldus Den Besten. 'Leraren, schoolleiders, schoolbesturen en overig onderwijspersoneel zetten gezamenlijk de schouders onder veranderingen. Ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid.'

Wat merken leraren van dit akkoord?

Den Besten: 'Met het Bestuursakkoord kunnen we de kwaliteit van het primair onderwijs over de hele linie nog verder verhogen. Zo krijgen leraren meer geld en mogelijkheden om zich bij te scholen of hun opleidingsniveau te verhogen, en startende leraren krijgen betere begeleiding zodat ze kunnen groeien in hun vak. Daarover hebben we onlangs ook afspraken gemaakt met de vakbonden in een nieuwe cao, die naadloos op dit akkoord aansluit. Met dit Bestuursakkoord creëren Staatssecretaris Sander Dekker en de PO-Raad de mogelijkheden om veranderingen in het primair onderwijs mogelijk te maken. Maar de leraren, schoolleiders en bestuurders moeten het gaan dóen.'

Kunt u een concreet voorbeeld geven?

Den Besten: 'Een van de concrete doelstellingen van het akkoord, waarvan ik weet dat

veel mensen erom zitten te springen, is nu echt een doorbraak te forceren in het benutten van ICT in het onderwijs. Digitale leermiddelen maken het mogelijk om beter aan te sluiten bij behoeften van individuele leerlingen. Dit geldt voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, maar ook voor leerlingen die juist meer uitdagingen zoeken. We gaan daarom met diverse partijen zorgen dat het aanbod van digitale leermiddelen verbetert.'

Gaat het dan zo slecht met het primair onderwijs?

Den Besten: 'Nee, sterker nog, ik ben heel trots op de stappen die gezet zijn de afgelopen jaren. Er is veel geïnvesteerd in het verbeteren van het primair onderwijs. Dat heeft zijn vruchten afgeworpen. Het aantal (zeer) zwakke scholen is drastisch verminderd en de kwaliteit van bijna alle scholen voor basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs

is voldoende. Het is nu echter tijd voor een volgende stap.'

'Veel scholen en schoolbesturen analyseren de resultaten van hun leerlingen, maar daarmee is de kwaliteitszorgcyclus nog niet af. De kunst is om de uitkomsten van de analyse te vertalen naar veranderingen in het handelen van de leraren. Leraren krijgen op die manier input over hoe ze hun lessen kunnen verbeteren. Natuurlijk moeten ze vervolgens ook de middelen en mogelijkheden krijgen om hun didactische vaardigheden te verbeteren, en hun lessen in te richten voor de samenleving van morgen. Dan pas is de cirkel rond. Dit is nog niet op alle scholen goed geregeld.'

Waarom gaat het geld naar de schoolbesturen, terwijl het gaat om verbeteringen van didactische vaardigheden van leraren?

Den Besten: 'Onderwijs is teamwork. De kwaliteit van de schoolleider en het schoolbestuur hangen samen met de kwaliteit van de lessen. De inspectie ziet bijvoorbeeld dat leraren in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs op respectievelijk 90 en 83 procent van de scholen jaarlijks worden geobserveerd door de schoolleider. Op die scholen bestaan duidelijke afspraken over waar een goede les aan moet voldoen, en de lessen zijn daardoor beter.'

Digitale leermiddelen maken het mogelijk om beter aan te sluiten bij behoeften van individuele leerlingen.

En schoolbesturen?

Den Besten: 'Over schoolbesturen zegt de inspectie dat naarmate het schoolbestuur de kwaliteit van schoolleiders beter bewaakt, deze ook beter functioneren. De inzet van schoolbesturen is dus essentieel voor het scheppen van een lerend klimaat waarin het onderwijs voortdurend verbetert. Het op orde hebben van de kwaliteitszorgcyclus is een belangrijke basis voor de verdere duurzame kwaliteitsverbetering van de sector.'

'Belangrijk is dat de sector zélf aan de slag gaat. Leraren, schoolleiders, schoolbesturen en overig onderwijspersoneel zetten gezamenlijk de schouders onder veranderingen. Ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid. Dat zien we ook terug in het Bestuursakkoord. Er is bijvoorbeeld aandacht voor didactische vaardigheden van de leraar, voor kwaliteit van de schoolleider, en voor personeelsbeleid van het schoolbestuur. Daarbij staan scholen natuurlijk niet alleen. Het contact met ouders is essentieel, maar ook met samenwerkingsverbanden, opvang, gemeente, zorg, enzovoort.'

Wat merken de leerlingen van het Bestuursakkoord?

Den Besten: 'Natuurlijk gaat het allemaal om de leerling. Leerlingen in het primair onderwijs van nu, zijn de burgers van morgen. De geschiedenis leert dat 60 procent van de beste banen voor de komende tien jaar nu nog niet eens bestaan. Maar leerlingen moeten zich vandaag en morgen wel voorbereiden op die banen. We weten dat daarvoor maatwerk nodig is. Maatwerk voor verschillen tussen leerlingen en maatwerk voor de brede talenten van leerlingen. Met dit Bestuursakkoord geven we ruimte aan dat maatwerk. Zo maken we samen het onderwijs beter, voor ieder kind.' ■

Actualiteit in de les

Voor de algemene ontwikkeling van leerlingen is het belangrijk dat zij het nieuws volgen. Dit is echter een vaardigheid die de meeste leerlingen zich niet automatisch eigen maken. Het nieuws werpt drempels op: maatschappelijke, economische en politieke kwesties zijn vaak complex en vereisen voorkennis. Bovendien wordt in de berichtgeving regelmatig jargon gebruikt dat niet is afgestemd op het begrippenapparaat dat leerlingen beheersen.

Drempels kunnen verlaagd worden door leerlingen te laten werken met authentieke en relevante bronnen. Bovendien verhoogt het werken met de actualiteit de betrokkenheid en motivatie van leerlingen. Het werken met actuele en relevante artikelen sluit aan op contextrijk en betekenisvol onderwijs.

Nieuwsmedia kunnen gebruikt worden als informatiebron of oefenmateriaal voor uiteenlopende lesopdrachten. Werken met de actualiteit kan in verschillende vakken worden toegepast. Daarmee wordt tevens gewerkt aan taalvaardigheid, mediawijsheid en burgerschap.

Meer informatie op: www.nieuwsindeklas.nl

Colofon

De Nationale OnderwijsKrant is een uitgave van de stichting Nationale OnderwijsWeek

Redactieadres:

NOW
Postbus 543
4100 AM Culemborg
E: info@nationaleonderwijsweek.nl
I: www.nationaleonderwijsweek.nl

Hoofredactie:

Aat Sliedrecht

Eindredactie:

Daniël Bertina

Vormgeving en druk

FIZZ marketing en communicatie, Meppel
E: info@fizz.nl
I: www.fizz.nl

Uitreiking Onderwijs-TopTalentPrijis 2014

Op 7 oktober reikt minister Jet Bussemaker bij ArTEZ Arnhem de jaarlijkse OnderwijsTopTalentPrijis uit aan twee startende leerkrachten, die tijdens hun opleiding een bijzondere prestatie hebben geleverd. Er zijn twee categorieën: basisonderwijs en voortgezet onderwijs.

In beide categorieën bestaat de prijs uit een prachtige bronzen trofee en een geldbedrag

van €1000. De winnaars ontvangen tevens een jaar gratis lidmaatschap van de Algemene Onderwijsbond en een jaarabonnement op de vakbladen *Didactief* en *Van 12 tot 18*. Bovendien krijgen alle deelnemende studenten de mogelijkheid hun werk – zoals een scriptie of onderzoeksverslag – gratis op een professionele manier in eigen beheer te publiceren bij Edub (onderdeel van TeachersChannel.nl).

Onderwijstalent

De lerarenopleidingen in Nederland barsten van het talent. Dat blijkt ieder jaar weer bij het uitreiken van de diploma's, als duizenden enthousiaste jonge docenten de opleiding verlaten en in het onderwijs gaan werken. Met de OnderwijsTopTalentPrijis hebben lerarenopleidingen elk jaar de mogelijkheid om deze (oud-)studenten in de schijnwerpers te zetten. De prijs onderstreept hoe waardevol een lerarenopleiding is. Wie leraar wil worden, kiest voor een verantwoordelijk, uitdagend en veelzijdig beroep.

Spelregels

Elke pabo mag één student(e) nomineren binnen de categorie 'Aankomende leraren in het basisonderwijs'. In de categorie 'Aankomende leraren in het voortgezet onderwijs' mag ieder opleidingsinstituut maximaal drie personen voordragen uit verschillende vakgroepen. Alle inzendingen worden beoordeeld door specialisten van de CED-Groep. Een breed samengestelde jury (bestaande uit vertegenwoordigers uit de politiek, media en het onderwijs) kiest de winnaars. De organisatie is in handen van het Instituut voor Nationale Onderwijs Promotie (INOP) in samenwerking met de CED-Groep, AOb, *Didactief*, Edub en *Van 12 tot 18*. De prijs wordt mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Elders in deze krant vindt u een interview met de beide winnaars van vorig jaar. ■

Zie voor meer informatie:

www.ouderwijsjtoptalentprijis.nl

De 'Oscar' van het Nederlandse Onderwijs

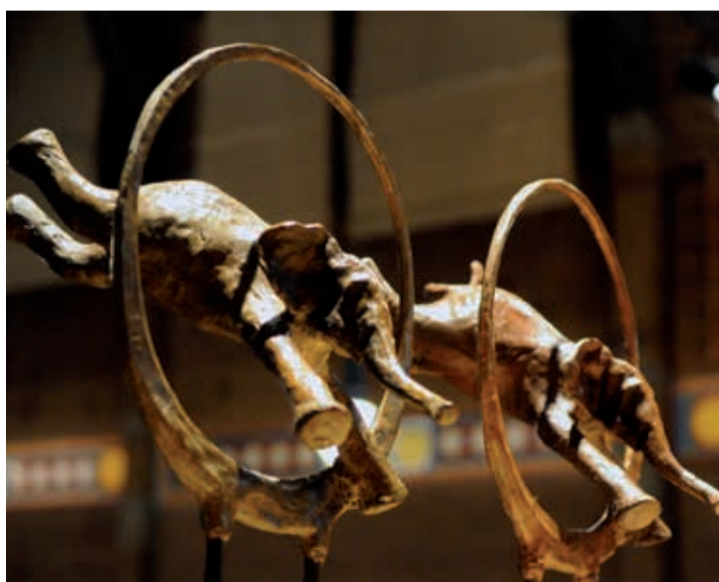
Al sinds 1993 wordt de Nederlandse Onderwijsprijs uitgereikt aan scholen die een bijzonder educatief project hebben ontwikkeld. Ook dit jaar waren er weer honderden aanmeldingen. De tweejaarlijkse Nationale Onderwijsprijs, ook wel de 'Oscar' van het Nederlandse onderwijs genoemd, is een instituut geworden.

Bronzen olifanten

In april van dit jaar ontvingen alle scholen in Nederland de poster met informatie over de Nationale Onderwijsprijs, en hoe ze konden meedoen. Uit alle inzendingen worden twee scholen gekozen: één uit het primair onderwijs, één uit het voortgezet onderwijs. Zij ontvangen elk de felbegeerde trofee: een bronzen olifant van 20 kilo. De winnaars van de provinciale rondes krijgen een vergelijkbare olifant, maar dan een slagje kleiner. Dit jaar heeft de prijs een nieuwe dimensie. Ook leerlingen, die over een bijzonder talent beschikken, kunnen worden aangemeld.

Tégen het geweeklaag

De Nationale Onderwijsprijs werd in 1993 in het leven geroepen om de positieve, creatieve kanten van het Nederlands onderwijs te belichten. Als tegenwicht tegen het eeuwige geweeklaag over de kwaliteit van 'ons onderwijs'. Het project wordt gecoördineerd door het Instituut voor Nationale Onderwijs Promotie (INOP) en

gesteund door een groot aantal organisaties. Prijzen komen en prijzen gaan. Waarschijnlijk omdat veel van die 'awards' ingesteld zijn om bedrijven en organisaties te promoten. Meer vorm dan inhoud dus. De Nationale Onderwijsprijs is echter een blijvertje en al sinds de eerste uitreiking door minister Jo Ritzen een groot succes.

Ook provinciaal

De Nationale Onderwijsprijs heeft een getrapte opzet. Vanaf half oktober wordt vrijwel elke week in één of meer provinciehoofdsteden de Provinciale Onderwijsprijs uitgereikt door een gedeputeerde of de Commissaris van de Koning. Alle winnaars maken in maart 2015

hun opwachting bij de landelijke finale, waarschijnlijk in Rotterdam. Inmiddels hebben er meer dan 130 provinciale prijsuitreikingen plaatsgevonden. Bij deze bijeenkomsten, in de twaalf provinciehuizen of op de winnende scholen, is de bevoegdheid, inzet en trots van de docenten én leerlingen die namens de genomineerde scholen hun inzending presenteren altijd goed voelbaar. In een aantal provincies kunnen scholen zich overigens nog aanmelden. De race ligt nog open!

Ongelooflijke creativiteit

De stroom van projecten die scholen elke keer weer inzenden is onverminderd groot. De organisatie heeft weer honderden aanmeldingen ontvangen. In haar bestaan leidde de Nationale Onderwijsprijs al tot ruim 2500 bijzondere schoolprojecten. In veel gevallen vernieuwend, soms volkomen uniek en zeer spectaculair, maar altijd aansprekend en educatief uitdagend. Elk van die projecten is het tastbare bewijs van de ongelooflijke creativiteit en inventiviteit van het Nederlandse onderwijs, en de kracht van het samenwerken op scholen. Al deze projecten zijn sinds enkele jaren te bekijken in een gratis database, als eigenzinnige inspiratiebron. ■

Zie voor meer informatie:

www.inop.nl en www.ouderwijsprijis.nl

Eerdere winnaars aan het woord:

Remco Schoppert

Remco Schoppert won vorig jaar de OnderwijsTopTalentprijs 2013 in de categorie Voortgezet Onderwijs met zijn driejarige methode, die leerlingen klaarstoomt om de overstap van creatief mbo naar creatief hbo te maken.

'Al van kinds af aan was het mijn wens om illustrator te worden, en te communiceren door middel van beeld. Na in totaal acht jaar studeren aan het Cibap en de kunstacademie ArtEZ in Zwolle is deze wens werkelijkheid geworden. Maar toch miste er voor mijn gevoel nog iets. Na mijn afstuderen kreeg ik de kans om tijdelijk als leraar in te vallen, vanwege ziektevervanging van mijn voormalig beeldend docent. Dat was zó inspirerend en prikkelend dat ik daarna de opleiding docent beeldende kunst ben gaan volgen en vast in het onderwijs ging werken.'

Meer kruisbestuivingen

'Ik ben ervan overtuigd dat binnen het creatieve onderwijs meer kruisbestuivingen moeten ontstaan tussen de verschillende disciplines. En dat er meer aandacht moet komen voor het individuele proces en de authenticiteit van de leerling. Daarnaast ben ik van gedachte dat beeldende docenten naast hun docentschap ook actief moeten zijn in de praktijk, om een leerling een realistisch en onderbouwd beeld te geven van de beeldende vakken.'

Creative overstap

'Kort gezegd is mijn driejarige lesplan een methode die leerlingen klaarstoomt om de overstap van creatief mbo naar creatief hbo te maken. Op dit moment is er een groot gat aanwezig in de aansluiting tussen deze twee

De leerlingen krijgen in mijn lesplan specifieke opdrachten, onder andere gericht op inzicht in hun eigen proces

niveaus, vanwege uiteenlopende visies en doelstellingen. De leerlingen krijgen in mijn lesplan specifieke opdrachten, onder andere gericht op inzicht in hun eigen proces, associatief denken en ontwikkeling van authenticiteit.'

En verder

'Naast positieve reacties en erkenning voor mij persoonlijk heeft mijn onderzoek ook voor openheid gezorgd over de stroeve aansluiting tussen de verschillende creatieve mbo- en hbo-opleidingen. Op dit moment wordt er samen met een uitgeverij gekeken naar de mogelijkheden om het project in boekvorm uit te geven, zodat het straks kan worden toegepast in het mbo. Ik hoop dat mbo-leerlingen zo meer bagage mee kunnen krijgen, om zich verder te ontwikkelen in het creatieve hbo-onderwijs. Ik zie mijn toekomst als een bijzondere kruisbestuiving tussen het docentschap en het vak van illustrator. Ik wil anderen inspireren en ook zelf geïnspireerd worden.' ■

Fleur Deuling

Fleur Deuling won vorig jaar de OnderwijsTopTalentprijs 2013 in de categorie Primair Onderwijs. Dankzij haar onderzoek *Realistisch rekenen met taalzwakke leerlingen*, én haar zelfgemaakte bordspel *Reken je rijk*.

'Na het behalen van mijn havodiploma begon ik met de opleiding leerkracht basisonderwijs aan de Stenden Hogeschool in Emmen. Tijdens de leerzame, leuke stages ontdekte ik dat de huidige realistische rekenmethodes vooral bij taalzwakke leerlingen voor problemen zorgen. De hoeveelheid tekst die om een som is verweven, veroorzaakt bij deze leerlingen vaak veel verwarring. Dit hoeft niet te betekenen dat ze rekenkundig niet goed zijn onderlegd, maar dat ze moeilijkheden ervaren met het doorgronden van de tekst. Ik vond dat een interessant en onderbelicht probleem.'

De taligheid van rekenen

'Ik vermoedde, dat als je deze leerlingen de kale rekenopgaven zou voorleggen, dezelfde sommen waarschijnlijk vaker zouden worden opgelost. Het onderwerp voor mijn afstudeerscriptie was dus snel gekozen: *Realistisch rekenen met taalzwakke leerlingen*. Naast een theoretisch en praktisch onderzoek, dat ik met leerkrachten en leerlingen uitvoerde op diverse basisscholen, heb ik ook een bordspel ontworpen: *Reken je rijk*. De kern van dit spel is dat taalzwakke leerlingen spelenderwijs leren omgaan met de taligheid van realistische rekensommen. Dit spel kan naast de bestaande realistische rekenmethodes op basisscholen worden ingezet, en het is een voorbereiding op de Cito-toets voor rekenen.'

Veel interesse en lof

'Alweer bijna een jaar geleden, op 3 oktober 2013, was ik met 12 andere genomineerden in Almere voor de verkiezing van de OnderwijsTopTalentPrijs - Primair Onderwijs. Na het winnen van deze prijs heb ik veel leuke reacties gehad van onder andere scholen die interesse toonden voor mijn onderzoek en rekenspel. Diverse kranten in het Noorden van Nederland en ook het blad *Didactief* hebben me benaderd voor een artikel over mijn onderzoek. Ook heb ik op de Stenden Hogeschool Groningen aan tweedejaars PABO-studenten een workshop mogen geven over mijn onderzoek. Daarnaast ben ik ook uitgenodigd om in september als jurylid deel te nemen aan de NTR Onderwijs Mediaprijs van het programma *Het Gouden Oog*.'

Nóg meer professionaliseren

Op dit moment begin ik aan het tweede schakeljaar richting de Master Orthopedagogiek aan de Rijksuniversiteit in Groningen. Vanuit mijn interesse voor leerlingen met leer- en onderwijsproblemen wil ik meer professionaliseren op het gebied van passend onderwijs. Mijn ideaal is om de helft van de week voor de klas te staan en de andere helft als orthopedagoog te werken. Dan heb je het beste van twee werelden. Zo kan ik me optimaal ontwikkelen én mijn kennis delen. Mijn toekomst zie ik zeker in het onderwijs. Het is en blijft een prachtvak! ■

FOTO KOCH | schoolfotografie

ALLES VIA
INTERNET

PAKETTEN
VANAF
€ 5,50

Voordelen voor leerkrachten

- Alleen een kaart af te geven met de inloggegevens, zodat de ouders of verzorgers de foto's online kunnen bekijken en bestellen.
- Elke belasting voor leerkracht en de administratie is verleden tijd
- Betaling gaat rechtstreeks via de besteller

Voordelen voor ouders

- Uitzoeken en bestellen van foto's gebeurt vanuit huis
- Thuis online de foto's bekijken en opa en oma kunnen ook meekijken
- Betaling gaat rechtstreeks via de besteller via factuur of iDEAL.

Voor meer informatie ga naar www.fotokoch.nl

Hoi, er is weer Schooltv!

Er is veel nieuws komend schooljaar. Het bekende en vertrouwde Schooltv-weekjournaal wordt opgevolgd door het volledig nieuwe **Zapp Weekjournaal**.

Vanaf zondag 14 september kan iedereen rond de klok van half zes kijken via NPO Zapp. Na afloop staat het programma online.

En Nieuws uit de Natuur heeft een nieuwe titel: **De Buitendienst van Nieuws uit de Natuur**. Een team van jonge presentatoren gaat vanaf vrijdag 19 september om 17.35 uur wekelijks op pad in hun oude stadsbus. Bestel snel lesmateriaal in de schooltvwebshop.nl

Het Gouden Oog
Evenals in de eerste editie 2013 staat De NTR Onderwijs Mediaprijs 'Het Gouden Oog 2014'

in het teken van 'flipping the classroom'; dé trend binnen het onderwijs waarin steeds meer docenten de mogelijkheden van digitale media en video benutten. 'Het Gouden Oog 2014' voor de beste lesvideo wordt uitgereikt op maandag 29 september 2014 in Groningen, onderwijsstad 2014-2015. Meer informatie:

ntr.nl/hetgoudenoo

Nieuwe en vertrouwde programma's bij Schooltv: Studio Snigger, Koekeloere, De Buitendienst van Nieuws uit de Natuur en Zapp Weekjournaal. Kijk via schooltv.nl

ntr:
schooltv
slim bekeken

Website Schooltv.nl: verrassend vernieuwd

De website van Schooltv wordt compleet vernieuwd, met een centrale rol voor video. De bètaversie staat nu online op www.schooltv.ntr.nl. Leerkrachten kunnen straks nog makkelijker zoeken in het videoaanbod van Schooltv en de Beeldbank. Beide onderdelen zijn in de nieuwe website samengevoegd.

Alle educatieve jeugdprogramma's, fragmenten en clips van de NTR zijn terug te kijken op het door u gewenste apparaat (pc, tablet, mobiel en digibord). De nieuwe website bevat leuke en leerzame afleveringen van NTR-programma's en vele korte educatieve videofragmenten, die in de les te gebruiken zijn. Het zijn er nu al 10.000. Er komen jaarlijks velen bij.

Effectief zoeken

Uiteraard zijn ook een aantal elementen veranderd om het gebruiksgemak van de site te verhogen. Het nieuwe Schooltv.nl krijgt een aantrekkelijke, eigentijdse vormgeving. Ook is de zoekfunctie op de nieuwe website geoptimaliseerd. In slechts een paar klikken vindt u de juiste video bij uw zoekopdracht. Natuurlijk zijn de populaire Schooltv-afleveringen via Uitzending Gemist te bekijken, maar daar is het vaak lastig zoeken op specifieke onderwerpen. Dat kan wél op de nieuwe Schooltv-site. Aan alle video's zijn educatieve trefwoorden gekoppeld om het zoeken te vergemakkelijken. Daarnaast is het mogelijk om filters toe te passen, door bijvoorbeeld een specifieke leeftijdscategorie te

selecteren. Tevens gaat het zoeken niet meer via vakken, zoals 'biologie', maar meer op categorieën als 'natuur'. Hierdoor vindt u snel de juiste video's bij een bepaald thema.

Focus op educatieve video's

Alle video's in de database hebben het NTR-Schooltv-keurmerk. Hierdoor weet u zeker dat het beeldmateriaal verantwoord is voor gebruik in de les. De video's vormen op de nieuwe website het uitgangspunt en zijn vrij toegankelijk. Bij veel van deze video's zijn natuurlijk ook bijbehorende lesbrieven en ander oefenmateriaal beschikbaar. Een handig nieuw hulpmiddel is de deelknop bij iedere video. Zo zijn fragmenten en clips gemakkelijk via e-mail of social media te delen met collega's of ouders. Hierdoor helpt u ouders een actueel onderwerp dat u behandelt in de klas, ook thuis bespreekbaar te maken.

Mijn Schooltv

Lessen zijn straks nog eenvoudiger voor te bereiden door een profiel aan te maken op 'Mijn Schooltv'. Hier kunt u video's verzamelen, opslaan en in een speellijst achter elkaar

zetten. Dit profiel is op alle apparaten te raadplegen. Zo kunt u thuis op de pc een les voorbereiden, die u op school nog even aanscherpt op een smartphone, tablet of laptop, om de les vervolgens te tonen op het digitale schoolbord. Op alle apparaten ervaart u dezelfde hoogwaardige videokwaliteit.

Bekijk de bètaversie

Op de achtergrond werkt de NTR in fases aan de overgang naar de nieuwe website. Dat kost tijd. Inmiddels is de bètaversie online beschikbaar, maar deze versie is nog niet voorzien van alle functies. Voor de zomer moet de nieuwe website helemaal gereed zijn, en tot die tijd blijft het huidige Schooltv.nl en de Schooltv-beeldbank gewoon beschikbaar. U kunt dus een aantal maanden van alle websites gebruikmaken totdat de nieuwe site helemaal klaar is.

Het Gouden Oog 2014

Steeds meer docenten maken creatieve video's voor hun lessen. U ook? Doe mee aan de NTR Onderwijs Mediaprijs 'Het Gouden Oog 2014' en stuur uw zelfgemaakte video in. De prijs wordt uitgereikt tijdens de Nationale OnderwijsWeek. ■

Zie voor meer informatie:

www.schooltv.ntr.nl en
www.ntr.nl/hetgoudenoog

Column

De nieuwe regisseurs

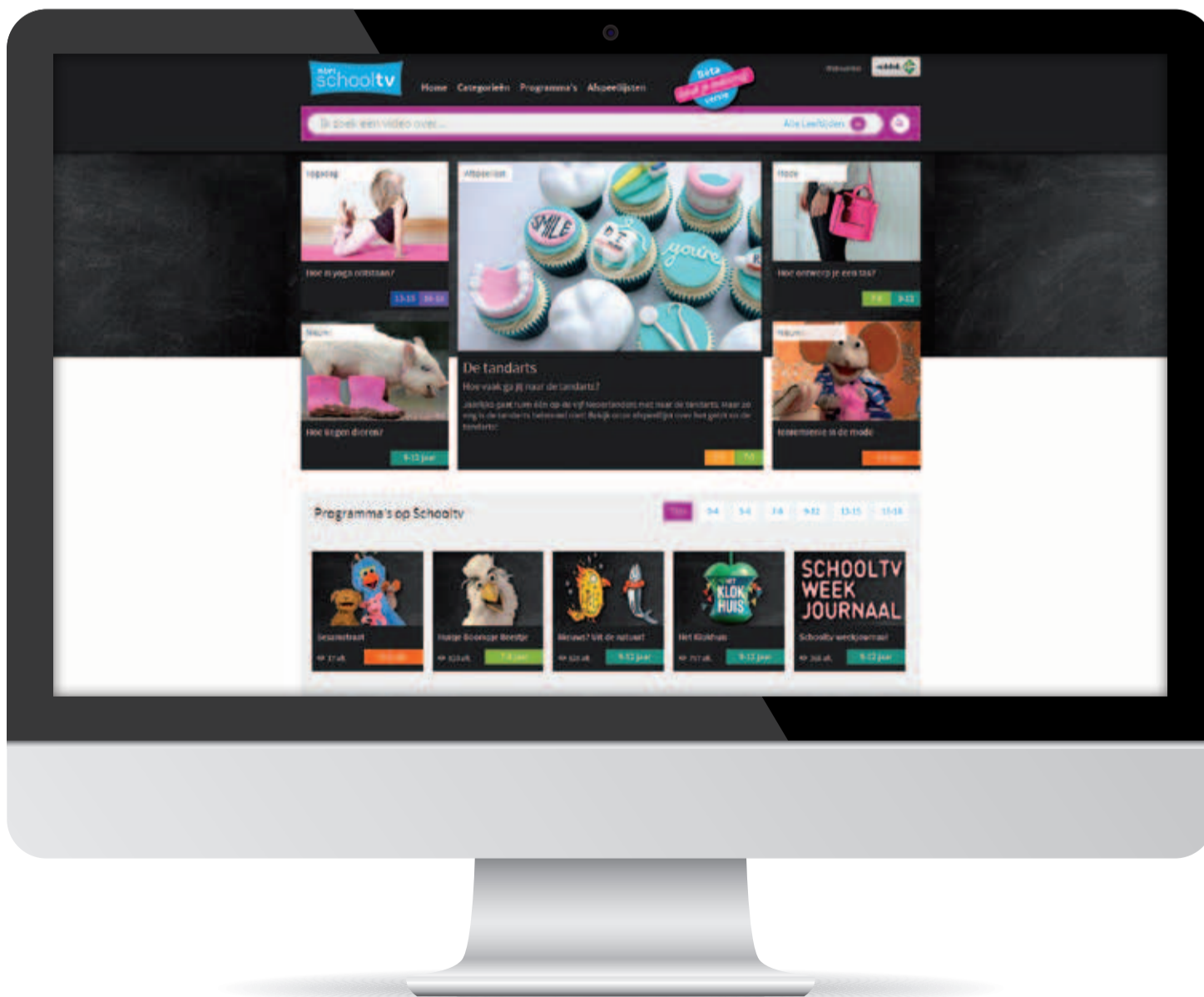
Eind juni kwam het bericht dat de vrijdagochtend het voortaan zonder Schooltv-weekjournaal moest stellen. Er trok een siddering door drie generaties Nederlanders. De boodschap dat er iets nieuws voor terugkwam, landde dan ook niet. Het verlies van een iconisch instituut is te groot om zicht te krijgen op het nieuwe. Dit zegt iets over de kloof tussen techniek en cultuur.

Want het gebruik van video in de klas is al lang niet meer afhankelijk van door Hilversum bedachte uitzendschema's. De regie ligt bij de docent. Hij geeft beeldmateriaal over de actualiteit een plek in zijn onderwijskundig programma. Hij tovert op de derde dinsdag van september een uitleg-animatie over Prinsjesdag op zijn digiboord. En in de aardrijkskundeles legt hij met een filmpje uit waarom de duinen niet wegwaaien. Het digiboord is zijn speelveld. Schooltelevisie zet je niet meer aan. Je shopt in een grote video-database, www.schooltv.nl, en roept op wat jou van pas komt.

Deze rolwisseling tussen Hilversum en docenten staat niet op zichzelf. Als het aan de Haagse beleidsmakers ligt, worden de docenten nog van veel andere ketenen bevrijd. Ze hoeven niet meer aan de leiband te lopen van gedetailleerde richtlijnen. En ze weten zich straks bevrijd van het keurslijf van methodes die hoofdstuksgewijs de paden door de schooljaren markeren. Want de regie verschuift naar de docenten. Met een sober geformuleerd kader van doelen en leerlijnen stappen zij straks de vloer op, om met zelf gekozen hulpmiddelen en eigen creativiteit de show te stelen. Rond deze nieuwe regisseurs van het onderwijs zal zich een gemoderniseerde industrie van digitale leermiddelen ontwikkelen, met als voertaal: beeld. En het is de almachtige docent die voor al deze nieuwe aanbieders van digitale leermiddelen de poorten naar de klaslokalen gaat ontsluiten. Of draaf ik door?

De veiligheid van het oude zal ook hier voorlopig nog wel het zicht op de vernieuwing belemmeren. Als je het prettig vindt dat een ander je televisieavond indeelt, ben je niet geneigd dat zelf te doen omdat het nou eenmaal technisch kan. De echte revolutie voltrekt zich tussen oren. ■

Ben Groenendijk,
Hoofdredacteur Jeugd, Wetenschap,
Educatie en Geschiedenis NTR

Programma Nationale Onderwijs- week 2014

Voor u ligt het programma van de Nationale OnderwijsWeek 2014. Een belangrijk deel van het landelijk programma voor de Nationale OnderwijsWeek 2014 speelt zich af in de Onderwijsstad van 2014/2015 Groningen. Dat programma vindt u in deze krant opgenomen.

Het programma staat ook op de website van de Nationale OnderwijsWeek. Daar vindt u ook alle actuele informatie over de evenementen.
(www.nationaleonderwijsweek.nl)

Ma 29 sept

Openings Symposium Nationale OnderwijsWeek '14

- Prijsuitreiking Het Gouden OOG voor de beste digitale les (NTR)
- Toelichting op samenwerking Groninger Onderwijspact door wethouder Ton Schroor en aftrap onderwijsjaar
- Nationaal debat Beter Samen over de digitale revolutie in het onderwijs!
- Workshops.

Di 30 sept

Uitreiking van de Nationale Persprijs door Stichting Stimulering Onderwijsjournalistiek, Den Haag

- Debat Recht op Onderwijs, Paviljoen, Duo Groningen
- Speel je wijzer, spellenproject voor het primair onderwijs. Kick off tussen 1 en 3 uur op Openbare basisschool voor Jenaplanonderwijs De Swaaijste in Groningen

Woe 1 okt

Onderwijsfilm van het Jaar met landelijk onderwijsdebat over de toekomst van het onderwijs. Het debat sluit aan op de film.

- Congres Bevlogen in het Onderwijs, Erasmus Universiteit Rotterdam
- Lezing: prof. dr. Greetje Timmerman over 'Jongenscrisis of meisjessucces?', Universiteit Utrecht

Do 2 okt

Nationale Gastles

- Verkiezing van de Filmleraar van het jaar
- Debat over de leraar van het jaar (debat over de kwaliteiten van een goede leraar)
- OnderwijsTopTalent Prijs voor de meest veelbelovende aankomende leraren.
- Nationale Gastles

Vrij 3 okt

Proeftuinen en workshops techniek & duurzaamheid (inclusief energie)

- Talentenkracht onderzoeksprogramma 2014
- Za 4 okt Groninger Minimaker Faire in het kader van het landelijke weekend van de wetenschap

Ma 6 oktober

Verkiezing leraar van het Jaar

Onderwijsdebat over digitale revolutie in het onderwijs

Startsymposium onderwijsweek 2014

(programmaonderdeel binnen Openings Symposium Nationale OnderwijsWeek 2014. Maandag 29 september 2014, 14.45-15.40)

Aanleiding

ICT is niet meer weg te denken in ons leven. Zowel privé, als op de arbeidsmarkt. Het onderwijs kan er niet omheen om nieuwe media te integreren in de aanpak. En dat gebeurt steeds meer. Met digiborden, iPads en digitaal lesmateriaal. Voor de positie van Nederland in de wereldeconomie is kwalitatief goed onderwijs een noodzaak. In de plannen wordt gewezen op de noodzaak onderwijs op maat te geven. Als het aansluit bij wat een kind nodig heeft, kan ieder kind zijn talenten ontwikkelen. ICT kan scholen helpen om onderwijs op maat mogelijk te maken:

- Zo geeft ICT meer informatie over de schoolprestaties. De school kan de voortgang van een kind beter volgen. De leraar kan de lessen aanpassen aan de schoolprestaties.
- ICT kan ook leer materiaal aanbieden dat past bij de ontwikkeling en het niveau van het kind.

Digitaal leer materiaal is in het onderwijs niet meer weg te denken en vormt dan ook binnen uitdagend onderwijs een belangrijk onderdeel.

Uit de Vier in Balans Monitor 2013 blijkt dat 80% van de leraren en 90% van de schoolleiders in het PO en VO van mening is dat de inzet van ICT leidt tot beter inzicht in de prestaties van leerlingen. Ruim de helft van de leraren geeft aan dat door gebruik van ICT leerlingen betere resultaten behalen.

Gezamenlijk Doorbraakproject Onderwijs en ICT

Om een goed aanbod en een goed gebruik van digitale leer middelen te realiseren, is massa nodig, plus een infrastructuur op landelijk niveau. Dan kunnen aanbieders inspelen op de vraag. Om dit proces een impuls te geven, is een gezamenlijk Doorbraakproject Onderwijs en ICT ingericht door de ministeries van EZ en OCW en door de PO-Raad en de VO-raad. In dat project worden vragers (schoolbesturen) en aanbieders (educatieve uitgeverij, softwareleveranciers, leerlingvolgsystemen, distributeurs) bijeengebracht aan publiek-private tafels. ■

13.30 uur

Ontvangst deelnemers

14.00 uur

Start symposium

14.05 uur

Welkom en openingswoord door wethouder Ton Schroor

Toelichting op samenwerking Groninger Onderwijspact en aftrap onderwijsjaar Groningen

Korte filmpjes onderwijspact en teaser Venter school

14.20 uur

Aftrap onderwijsjaar door NOW

14.25 uur

Lezing hoogleraar Sietske Waslander

14.45 uur

Onderwijsdebat Digitale Revolutie en het onderwijs: Wie bepaalt met de onomkeerbare opmars van digitale leermiddelen waarbij alles draait om de verzameling van data straks de leerstof en wie bewaakt de kwaliteit.

Introductie thema, paneldiscussie vanuit politiek (staatssecr.), SLO, media (NTR), Google, Onderwijs, uitgeverij.

15.40 uur

Pauze

16.00 uur

Prijsuitreiking Het Gouden Oog NTR

16.20 uur

Start Workshops

17.15 uur

kinderdichter en dankwoord wethouder

17.25 uur

Afronding symposium

17.30 uur

Borrel en Thematafels

Directeur NTR, Paul Römer introduceert

18.30 uur

Einde

Pedagogische basis van de brede school

Wat is de pedagogische basis van de brede school? Omdat de brede school geen bedrijfsverzamelgebouw is, maar een pedagogisch concept. Zij ontleent haar bestaansrecht immers aan de kinderen die er opgroeien. En omdat het volume aan brede scholen in Nederland groeit. In 2009 werden er ruim 1200 brede scholen in het primair onderwijs geteld en 400 in het voortgezet onderwijs (Jaarbericht 2009). Steeds meer kinderen en ouders krijgen dus met de brede school te maken. Jeannette Doornbal, lector Integraal Jeugdbeleid Hanzehogeschool Groningen,

schreef een essay over de vraag wat we bedoelen met de pedagogische basis. Het tweede van haar verhaal gaat over de vraag aan welke principes we aandacht moeten besteden om die pedagogische basis in de brede school te realiseren dan wel te verstevigen. Ze concludeert dat in de benadering van de brede school er aandacht moet zijn voor drie principes smart, small en social. Smart staat voor: kinderen door wijsheid tot wijsheid brengen. Dat staat of valt met de kwaliteit van de uitvoering door professionals. Small staat dan voor: organiseer het klein en

doe het klein. Reduceer de complexiteit van de organisatie door te bepalen wie de kernpartners zijn en beleg de regie. Social wijst op het belang van relationeel vertrouwen. In scholen waar aan dat aspect betekenis wordt gegeven, blijken de prestaties en het welbevinden van kinderen toe te nemen. Vertrouwen komt te voet en gaat te paard. Dit spreekwoord leert dat vertrouwen uitermate kwetsbaar is.

Dit essay is gepubliceerd in: EC03 (2011). Van de wetenschap, voor de praktijk

Invoering digitaal onderwijs vraagt maatwerk

“Er is geen kant-en-klaaroplossing”

Steeds meer scholen maken gebruik van iPads of andere digitale hulpmiddelen. Dat het invoeren digitaal persoonlijk onderwijs meer inhoudt dan de aanschaf van een aantal iPads mag duidelijk zijn. Hieronder de ervaringen en tips van twee scholen die de stap al gezet hebben.

Digitale werkvormen

Het Bornego College in Heerenveen is pas begonnen met de invoering van iPads. Vorig schooljaar startte het college met een pilot met iPad-onderwijs in de klassen 3 en 4 havo/vwo. Volgens Kees van den Akker, teamleider havo en docent aan het Bornego College, betekent dat nogal wat voor de docenten: “Door het gebruik van de iPad en andere digitale middelen krijgen de docenten er zo’n honderd werkvormen bij. Denk aan online testen, gebruik van filmpjes of een discussieplatform. Maar welke werkvorm past bij je en welke niet? Dat heet ervaring en het duurt een jaar of drie voor je daar achter bent. Dat betekent dus dat elke docent, met hoeveel jaren ervaring ook, eigenlijk weer als beginnende voor de klas staat.”

Bij-app-komsten

De invoering heeft dan ook nogal wat voeten in de aarde. Van den Akker: “We hebben veel aandacht besteed aan de scholing van de docenten. ‘Bij-app-komsten’ georganiseerd, werkplaatsen waar docenten van elkaar konden leren en ook inspiratiedagen à la de TedX-bijeenkomsten. Veel docenten vroegen ook aan mij: ‘Welke apps moet ik gaan gebruiken.’ Maar het is juist de bedoeling dat ze dat zelf gaan ontdekken. Ik heb er wel een aantal voorgeselecteerd, maar verder moeten ze zelf op zoek gaan.”

Doelen vast stellen

Herman Rigter, directeur ICT bij de scholen benadrukt dat het belangrijk is om eerst je doelen vast te stellen. Koop nooit een apparaat zonder een onderwijskundig idee erachter, is zijn advies. Het Alberdingk Thijm is een scholengroep met 16 scholen voor het primair onderwijs, zes voortgezet en één mbo-opleiding. Gezamenlijk

hebben ze eerst het leermiddelenlandschap van 2020 vastgesteld. Rigter: “De belangrijkste uitgangspunten daarbij waren dat het afwisselend en uitdagend moet zijn en daarnaast activerend. Dat leermiddelenlandschap zal in hoge mate gedigitaliseerd zijn, maar niet volledig. Wij denken dat één derde van de leermiddelen ook dan niet digitaal is.”

Legosteentjes

Vanuit dat idee is men gaan kijken hoe die leerlijn opgebouwd kan worden. “Elk leerdoel,

of subdoel is in feite een legosteentje. Alle legosteentjes tezamen vormen de grote leerlijn. Maar dat is geen kant-en-klaaroplossing. Vergelijk het met een knuffel die je op de kermis kunt winnen. Wij willen niet zo’n pluchen papegaai, wij bouwen onze eigen papegaai; van al die legosteentjes. Zo krijg je een leerlijn die is toegespitst op de individuele leerling. Want dat is wel de essentie van deze digitale ontwikkeling: je kunt veel beter rekening houden met de mogelijkheden van de individuele leerling.” ■

Digitale revolutie in het onderwijs

Doorbraakproject ‘Onderwijs en ICT’

Het moet er nu toch echt van gaan komen in het onderwijs. Als het aan het kabinet ligt en aan de schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs, is het de hoogste tijd om het onderwijs in een stevig tempo te digitaliseren. Niet langer de computer en internet erbij, maar computer en internet als belangrijke en integrale media in het curriculum. Om nu echt stoom op die ketel te zetten, sloten de besturenraden in het primair en voortgezet onderwijs een akkoord, het Doorbraakproject ‘Onderwijs en ICT’ met het ministerie van Onderwijs en van Economische Zaken. Uitgangspunt is dat ICT kan helpen het onderwijs te verbeteren en het talent van leerlingen maximaal te ontwikkelen. Bijvoorbeeld met digitaal lesmateriaal op maat.

Beter onderwijs

Het besluit om nu, naast de overal snel opkomende iPad scholen, onderwijs breed ICT aan te jagen, wordt in de plannen onderbouwd met een beschrijving van de noodzaak. ‘Bedrijven hebben behoefte aan (hoog) opgeleid personeel. Voor de positie van Nederland in de wereld economie is kwalitatief goed onderwijs een noodzaak’. In de plannen wordt gewezen op de noodzaak onderwijs op maat te geven. ‘Als

het aansluit bij wat een kind nodig heeft kan ieder kind zijn talenten ontwikkelen’. ICT kan scholen helpen om onderwijs op maat mogelijk te maken:

- Zo geeft ICT meer informatie over de schoolprestaties. De school kan de voortgang van een kind beter volgen. De leraar kan de lessen aanpassen aan de schoolprestaties.
- ICT kan ook leermateriaal aanbieden dat past bij de ontwikkeling en het niveau van het kind.

Doorbraak met ICT

ICT kan dus een belangrijke rol spelen bij onderwijs op maat. Maar, aldus de motivatie, scholen in het voortgezet- en basisonderwijs zetten het nog te weinig in. Het doorbraakproject ‘Onderwijs en ICT’ wil dit veranderen. Onderwijs kan dat niet alleen. Die doorbraak kan alleen in nauwe samenwerking met de overheid, het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Het doorbraakproject heeft de volgende doelstellingen. In 2017:

- zijn scholen beter in staat het maximale uit een leerling te halen, met hulp van digitaal lesmateriaal;
- gebruiken leraren ICT om meer uit een lesuur

te halen;

- hebben ontwikkelaars van lesmateriaal vertrouwen in hun verdienmodel voor digitaal lesmateriaal;

- kunnen ontwikkelaars aansluiten op de vraag van het onderwijs;
- hebben leerlingen en hun ouders meer zicht op behaalde resultaten. ■

Save the date:
NOT beurs,
27 t/m 31 januari 2015

Wat is jouwe
Superkracht?

Werken in het onderwijs is bijzonder

Als leraar, onderwijsondersteuner of schoolleider werk je iedere dag aan de toekomst van nieuwe generaties. Je staat klaar voor anderen. Kinderen kijken tegen je op, jongeren zien je als voorbeeld. Wij vinden dit bijzonder. Je bent een held!

Wat is jouw superkracht?

Als een echte held vlieg je heen en weer om alles op tijd af te krijgen. Je houdt vele ballen in de lucht en je daden blijven soms onopgemerkt. Maar wat is jouw superkracht? Is het wijsheid, wilskracht, intuïtie of daadkracht?

Ontdek het nu! Doe de test op www.heldinhetonderwijs.nl

Neem het resultaat van je test mee naar onze stand op de NOT en ontvang een heldengadget!

cnv **Onderwijs** Jouw partner in de school

Unanieme keuze voor 10^e Balans Award

Op basisschool Aventurijn in Den Bosch wordt al jarenlang uitstekend samengewerkt bij de begeleiding van de kinderen – door de school, de deskundigen en de ouders. Vandaar wint deze school de tiende Balans Award.

‘Wij hadden ook de ouders kunnen voordragen’, reageert directeur Hanny Rijkers van basisschool Aventurijn als ze hoort dat de tiende Balans Award aan het team van haar school zal worden uitgereikt. ‘In de acht jaar dat hun dochter hier op school zat, hebben we zo veel van hen geleerd dat veel meer kinderen ervan hebben geprofiteerd.’ En bij de ouders, Gerry en Wim Rechmann, klinkt hetzelfde verhaal. Acht jaar lang een perfecte samenwerking tussen de leerling, de school, ouders en hulpverleners. Met als resultaat dat hun dochter, tegen de verwachtingen in, tóch kan kiezen voor een reguliere vervolgschool. Deze samenwerking op basisschool Aventurijn is een schoolvoorbeeld van passend onderwijs, nog vóór het begrip door het ministerie van VWS werd geïntroduceerd. De school is het unieke beeldje en de geldprijs dubbel en dwars waard.

Tegenwicht

Net als bij de voorafgaande jaren vindt de jury het heel bemoedigend, om te horen dat samenwerking tussen leerling, school en ouders zo'n resultaat kan opleveren. Om dat te stimuleren werd tien jaar geleden de Award ingesteld. Oudervereniging Balans wilde een tegenwicht bieden aan de kritiek op het on-

derwijs, geuit door ouders van kinderen in de Balansdoelgroep. Niet omdat die kritiek onterecht was. Vriend en vijand waren het erover eens dat er nog veel te verbeteren viel aan de ondersteuning van kinderen die problemen hebben bij het verwerken van complexe informatie in de hersenen. Maar deze problemen hoeven geen belemmering zijn, als er maar rekening mee wordt gehouden en er creatief naar oplossingen wordt gezocht.

Opluchting

Dat deed het team van de Aventurijn jarenlang. Voorzichtig bespraken ze met de ouders het gedrag van het meisje, toen ze nog in de kleutergroep zat. Dat bleek een enorme opluchting voor de ouders. Ze hadden dus goed gezien dat de reacties van hun jongste dochter toch wel erg afweken van die van hun andere dochters. Zo kwam het proces van hulpverlening op gang, waarvan de ouders nu na al die jaren zeggen: ‘Zonder hen hadden wij het met ons gezin niet gered.’

Lof

Dat was voor de jury een belangrijk argument om voor de Aventurijn te kiezen. Sabine Zoutendijk, toegevoegd aan de jury omdat ze de vorige winnaar nomineerde, reageert: ‘Dit is

een heel herkenbaar verhaal. Ook bij ons werden er, al voorafgaand aan de diagnose, alle jaren aanpassingen getroffen. De leerkrachten gingen mee naar informatieavonden van Balans. En er werd ook vooral geluisterd naar de inspraak van de leerling.’ De andere juryleden noemden verder als pluspunten de doorgaande lijn bij de aanpassingen, en de inbreng van het meisje zelf. Ook het feit dat het kind bij de groep werd gehouden en de individuele begeleiding beperkt bleef, werd door de jury een groot pluspunt genoemd. Tenslotte kreeg ook de zorgparagraaf in de schoolgids van de Aventurijn een compliment. ■

De film over de winnaars van de Balans Award 2014 wordt vertoond op het symposium van Balans op 26 september 2014. Zie voor meer informatie: www.balansdigitaal.nl

 balans

Kinderrechten centraal in de School!Week

De School!Week 2015 staat in het teken van de kinderrechten. Deze gezamenlijke campagneweek van het openbaar onderwijs loopt van 16 tot en met 20 maart.

Uniek karakter

De School!Week is een jaarlijks terugkerend initiatief van VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO). Hiermee kunnen openbare scholen het unieke karakter en de kernwaarden van het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs onder de aandacht brengen. Het motto van de School!Week is ‘Ik ben welkom!’. Aan de eerste twee School!Weken deden al honderden scholen in het hele land mee, en in 2014 haakten nog meer scholen aan.

Kinderrechten als kernwaarden

Het thema van de School!Week in 2015 zijn de kinderrechten. Deze komen voort uit de mensenrechten en vormen samen mooie uitgangspunten, die je ook terugvindt in de kernwaarden van het openbaar onderwijs. Behalve het recht op onderwijs betekenen de kinderrechten dat iedereen gelijkwaardig is, recht heeft op een eigen geloof, en op een eigen mening. Deze kinderrechten kunnen tot uiting komen in verschillende aspecten van het openbaar onderwijs, zoals het schoolbeleid, schoolklimaat, docenten- en leerlingengedrag, en natuurlijk in het onderwijsaanbod. Op de website www.openbaar-onderwijs.nu vindt u informatie om met dit thema op school aan de slag te gaan.

25-jarig jubileum

De keuze voor het thema kinderrechten komt voort uit een jubileum: op 20 november bestaat het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind 25 jaar. Op 6 februari is het 20 jaar geleden dat Nederland dit verdrag ratificeerde. Dit betekent dat de kinderrechten sindsdien bindend zijn voor de Nederlandse staat.

Wat en wanneer?

De School!Week 2015 wordt gehouden van 16 tot en met 20 maart. Op 18 maart kun u een conferentie over het openbaar onderwijs bezoeken, en op 20 maart wordt er in samenwerking met HOPE XXL een kinderconferentie gehouden. ■

Voor meer informatie zie:
www.openbaaronderwijs.nu/
www.hope-xxl.com en twitter:
[@ikbenwelkom](https://twitter.com/ikbenwelkom)

Groninger scholen gaan voor slim, fit en gezond

Dit schoolseizoen maken de basisscholen in Hoogkerk, Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk en Lewenborg met ondersteuning van de gemeente een kwaliteitsslag in het bewegingsonderwijs. Het bewegen op én na schooltijd wordt efficiënter georganiseerd.

Eén bewegingsspecialist

De gymlessen worden gegeven door goed gekwalificeerde leerkrachten. Er staat minimaal 1 uur per week een vakleerkracht bewegingsonderwijs voor de groep. Deze brede vakdocent is dé beweegspecialist van de school, die ook na schooltijd een sportaanbod voor de kinderen verzorgt. Eén gezicht

binnen- en buiten schooltijd werkt drempelverlagend voor kinderen om deel te nemen aan buitenschoolse sportactiviteiten. Ook gaan de scholen werken met 'één wijk, één plan', waarbij elke school in de wijk hetzelfde leerplan en dezelfde methodiek volgt. Daarbij wordt gekeken naar de mogelijkheden. Gymlessen op de tennisbanen en sportveldjes in

de buurt worden opgenomen in het jaarplan. Ook kennismakingslessen met sportverenigingen uit de wijken krijgen een vaste plaats in het jaarplan voor binnen- en buitenschools bewegen, dat door alle scholen in de wijk gevolgd wordt.

De Groningse aanpak

In het najaar van 2013 is een kleine delegatie op werkbezoek geweest naar Almere. Ook de gemeente Lelystad en Assen waren hierbij betrokken. Er werd informatie uitgewisseld over de vakleerkrachtenpoule, de verbinding binnen en buitenschools, leerlingvolgsysteem, werkgroepen, taakbeleid van vakleerkrachten en nog veel meer. Al deze onderwerpen worden meegenomen in plannen voor de Groningse aanpak.

Fit zijn = beter leren

Het project wordt gevolgd door studenten van het Hanze Instituut voor Sportstudies. Bij succes wordt deze werkwijze vanaf schoolseizoen 2014-2015 stapsgewijs in de hele stad Groningen uitgezet. Het project is een uitwerking van het convenant dat in september 2013 werd afgesloten door de gemeente en de schoolbesturen in drie wijken van Groningen. Want de gedachte is: gezonde en fitte kinderen kunnen beter leren, en zitten lekkerder in hun vel. Een verantwoorde kennismaking met sport en beweging op jonge leeftijd is een goede basis voor een duurzame, actieve leefstijl. ■

Het pedagogisch PACT: een nieuw samenwerkingsverband voor jonge kinderen in Groningen

Kinderen hebben de toekomst. Kinderen zijn onze toekomst. Dat bevestigt ook de wetenschap: hoe eerder en beter we investeren in de ontwikkeling van jonge kinderen des te groter de 'opbrengst' voor kind, ouder en samenleving.

Alle werelden verbinden

In het project PACT, dat in september 2014 van start gaat, werken praktijk, wetenschap en beleid samen aan de versterking van de pedagogische omgeving van jonge kinderen. Eén omgeving waar alle kinderen zoveel mogelijk samen opgroeien. Dat is urgent en noodzakelijk. Want hoewel de ontwikkeling van kinderen gebaat is bij het verbinden van hun leefwerelden, werken de betrokken sectoren van onderwijs, opvang en zorg nog niet goed samen. Het blijft houtje-touwtje-werk. PACT heeft als doel deze werelden te verbinden.

Proeftuinen

In het programma ligt de focus op de samenwerking en de professionalisering van pedagogische, educatieve en zorgmedewerkers: de pedagogische professionals van de toekomst. Overal in het land gaan PACT-proeftuinen draaien, en in pilotgemeenten wordt de verbinding met het lokale jeugd(zorg)beleid gelegd. Wetenschappers kijken mee en brengen hun kennis in. Zo ook vanuit het Lectoraat Jeugdbeleid van de Hanzehogeschool Groningen. Jeannette Doornenbal (voorzitter van het wetenschapsteam) zal nauw betrokken zijn bij een van de proeftuinen in het noorden van het land. Elke regio krijgt zo een eigen ambassadeur die als contactpersoon optreedt. ■

Zie voor meer informatie:
www.pedagogischpact.nl

Learning Communities en meer e-learning bij studie geneeskunde UMCG

Het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) heeft het geneeskundecurriculum vernieuwd. Studenten volgen onderwijs in Learning Communities, die draaien om intensief contact en samenwerking met elkaar en de docenten. Daarnaast krijgen ze dankzij e-learning meer opties om zelf het moment te bepalen waarop ze onderwijs volgen.

Elk jaar starten er 410 studenten met de bacheloropleiding Geneeskunde, dat is een grote groep. Omdat persoonlijk contact tussen studenten onderling en tussen studenten en docenten essentieel is, heeft de Rijksuniversiteit Groningen in 2000 het probleemgestuurd onderwijs geïntroduceerd, waarbij studenten onder begeleiding van een docent in kleine tutorgroepen samenwerken aan een casus.

Vier communities

Om het persoonlijke contact in het geneeskundeonderwijs verder te versterken gaan de studenten vanaf dit studiejaar werken in vier Learning Communities: Global Health, Duurzame Zorg, Intramurale Zorg en Molecular Medicine. Deze Learning Communities vormen een studieomgeving van studenten en docen-

ten met gemeenschappelijke interesses. Alle studenten krijgen dezelfde gedegen basisopleiding, maar verdiepen zich daarnaast binnen hun community in een thema dat in de Gezondheidszorg in 2020 een belangrijke rol zal spelen. Studenten kiezen zelf binnen welke community zij hun bachelor programma gaan volgen. Zodoende worden ze optimaal voorbereid op de toekomst binnen een thema dat bij hun interesse past. Aan het eind van de bachelor opleiding krijgen alle studenten

hetzelfde diploma, waarmee ze kunnen doorstromen naar de master opleiding.

Van hackathon naar e-learning

Als aanvulling op de colleges wil het UMCG meer onderwijs gaan geven via e-learning, zodat studenten deels zelf kunnen bepalen wanneer zij onderwijs volgen. Deze ontwikkeling kreeg een eerste impuls in het weekend van 28 en 29 juni. Het UMCG organiseerde toen een 'hackathon', waarbij ruim dertig wizzkids, programmeurs en designers in teams de strijd met elkaar aangingen om binnen 24 uur een prototype voor een e-learning-toepassing te maken. Het Onderwijsinstituut van het UMCG gaat de komende tijd samen met deze teams bekijken of hun prototypes verder kunnen worden ontwikkeld. ■

Dankzij e-learning kunnen studenten deels zelf bepalen wanneer zij onderwijs volgen.

Samenwerken met ouders. Hoe doe je dat?

De komende twee jaar gaan docenten, onderzoekers en studenten van de Pedagogische Academie van de Hanzehogeschool in Groningen, samen met verschillende basisscholen in het Noorden, op zoek naar de beste manier om ouders bij het onderwijs te betrekken.

Leerlingen ontwikkelen zich veel beter als hun ouders en de school nauw samenwerken. Want opvoeden gebeurt niet alleen thuis, maar ook op school. En leren gebeurt niet alleen op school, maar ook thuis. De samenwerking tussen ouders en de school zorgt ervoor dat er voor kinderen zowel thuis als op school op een herkenbare wijze wordt omgegaan met het schoolse leren en hun sociale gedrag. Ouderbetrokkenheid is daarom enorm belangrijk. Het gaat dan om niet alleen om activiteiten op school, van luizenmoeder of mr-lid, tot aanwezigheid bij de rapportgesprekken van het eigen kind. Maar ook om

activiteiten thuis, zoals helpen met huiswerk, praten over school en meer algemene opvoedtaken.

Meer betrokkenheid, beter leren

Onderzoek van de laatste jaren laat zien dat een hoge mate van ouderbetrokkenheid nodig is voor betere (leer)prestaties. Ook oud-minister van OCW Bijsterveldt (2011) en de huidige staatssecretaris Dekker (OCW) hebben benadrukt dat ouderbetrokkenheid van cruciaal belang is voor onderwijskwaliteit, het school- en studiesucces, en de persoonlijke ontwikkeling van kinderen.

Lastig

In de praktijk vinden veel basisscholen het knap lastig om vorm te geven aan ouderbetrokkenheid. Het is niet altijd makkelijk om met alle ouders in contact te komen, maar wat leerkrachten vooral moeilijk vinden is ouders bij de ontwikkeling van hun kind te

betrekken. Er is ook niet één recept waarmee dat het beste kan. Ouderbetrokkenheid is zeer afhankelijk van de context. In hun onzekerheid kopiëren scholen soms 'oplossingen' van andere scholen en adviesbureaus, zonder rekening te houden met de specifieke situatie van hun eigen school.

Professionals nemen het voortouw

Om goed te kunnen samenwerken, moeten leerkrachten en ouders (h)erkennen dat zij een gemeenschappelijk belang hebben: dat hun kind zich optimaal ontwikkelt op school én thuis. In deze relatie tussen school en de thuissituatie zijn leerkrachten de professionals, en ligt de verantwoordelijkheid voor het creëren en stimuleren van een vruchtbare samenwerking in eerste instantie bij hén. Op dat gebied zijn zowel in het werkveld als binnen de pabo-opleiding nog verbeterlagen te maken.

Op zoek naar antwoorden

Het lectoraat Integraal Jeugd beleid, verbonden aan de Pedagogische Academie van de Hanzehogeschool Groningen, doet samen met studenten veel onderzoek naar ouderbetrokkenheid. Welke specifieke kennis, houding en vaardigheden hebben aankomende, beginnende en ervaren leerkrachten nodig voor een vruchtbare samenwerking met ouders? Waar liggen verbetermogelijkheden, en welke instrumenten zijn daarvoor nodig? Aan de hand van deze signalen gaan docenten, onderzoekers en studenten van de Hanzehogeschool, samen met verschillende basisscholen in het Noorden, de komende twee jaar in een gezamenlijk project op zoek naar het antwoord op de vraag: 'samenwerken met ouders: hoe doe je dat?'. ■

Door Annelies Kassenberg & Dorien Petri

Goed gedrag kun je aanleren

Dit schooljaar is de Groningse Siebe Jan Boumaschool gestart met een nieuwe gedragsaanpak: Personal Behaviour Support (PBS).

De eerste stap is het in kaart brengen van gedeelde waarden (plezier, betrouwbaarheid en zelfstandigheid) en het oorspronkelijke gedrag van leerlingen in de klas en op school. Het hele schoolteam maakt vervolgens op basis van eerder verzamelde gegevens concrete, eenduidige gedragsverwachtingen, en het team wordt getraind om deze op actieve wijze aan de leerlingen door te geven. Daarbij is heel belangrijk dat gewenst gedrag positief wordt benadrukt. Voor (zorg)leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben, wordt ook een heldere aanpak ontwikkeld.

Positief effect

Onderzoek heeft aangetoond dat PBS een bewezen positief effect heeft op het schoolklimaat. Er zijn minder incidenten, er is meer rust, de effectieve lestijd neemt toe (waardoor leerprestaties verbeteren), en leerkrachten ervaren meer plezier in hun werk. PBS helpt om een veilige leeromgeving te creëren, waarin sprake is van een goede basisondersteuning voor alle leerlingen.

Vijf elementen van PBS

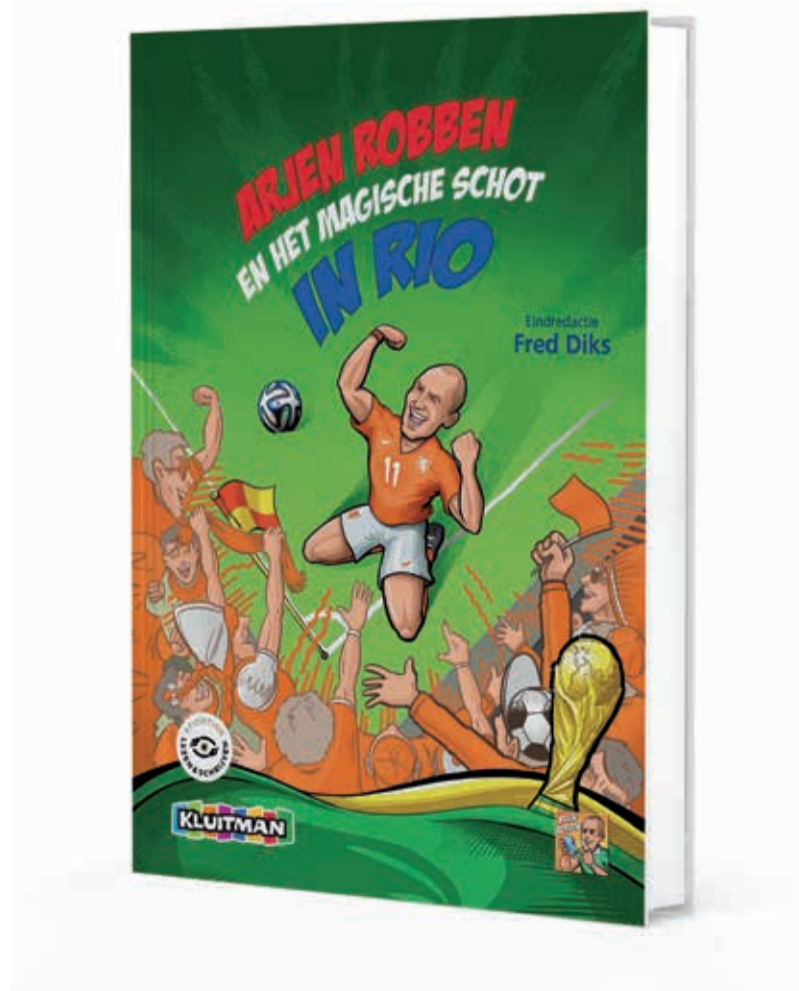
1. Een schoolbrede aanpak: sociale vaardigheden en gedrag worden aangeleerd vanuit breed gedragen waarden binnen de school. Deze vormen de basis van concrete afspraken en verwachtingen over gedrag, die in de lessen worden benadrukt.
2. Preventie: door op een positieve wijze gedrag aan te leren, voorkom je in veel gevallen probleemgedrag.
3. Positieve bekrachtiging: door te benoemen wat er wél goed gaat, werkt de school preventief aan het creëren van een positief leer- en werkklimaat.

4. Datasturing: op basis van metingen bepaalt de school de benodigde interventies. Het resultaat van het aangeleerde gedrag wordt na afloop ook gemeten.
5. Samenwerking met ouders en externe partners. De school staat niet alleen.

In de praktijk

Op de Siebe Jan Boumaschool is een PBS-team samengesteld, bestaande uit een vertegenwoordiger uit elke bouw, de middagopvang, en iemand uit de wijk. Dit team verzamelt systematisch gegevens om het proces aan te sturen, te volgen en te evalueren. Maar ook de ouders worden in twee workshops bij het project betrokken. Als het belangrijk is om kinderen regelmatig positieve feedback te geven en hun kwaliteiten te benoemen, dan moet dat natuurlijk ook thuis gebeuren. Dit versterkt het zelfvertrouwen van het kind en wordt het gewenste gedrag in stand gehouden. Op school, thuis en in de samenleving. ■

Voetbalfantasie in de klas

Veertien scholen in de provincie Groningen hebben meegeschreven aan een aantal kinderboeken over voetbalheld Arjen Robben.

Zo'n driehonderd kinderen lieten hun fantasie de vrije loop, over Arjen Robbens avonturen als stervoetballer op het wereldtoneel. Met als hoogtepunt: de strijd om de wereldbeker in Rio de Janeiro. De bovenbouwleerlingen (groep 7/8) van de Siebe Jan Bou-

maschool hebben aan twee hoofdstukken van het boek *Arjen Robben en het magische schot in Rio* bijgedragen – het tweede deel in een reeks van drie. Kinderboekenschrijver Fred Diks maakte er een samenhangend verhaal van.

Zie voor meer informatie: www.kluitman.nl

Wat kan het onderwijs leren van de neuropsychologie?

Breinsleutels geven toegang tot de bovenkamer van leerlingen

Teamtraining Breinsleutels

- Kennis over het lerende brein
- Pas breinkennis toe in de klas

Ook interessant voor uw ouderavond!

Bestel het boek
www.cedgroep.nl/breinsleutels

De tien praktische breinsleutels zijn didactische gereedschappen die het leren bevorderen.

educatieve diensten

dia.

taal en rekenen

HET NIEUWE TOETSEN

Onze taal- en rekentoetsen zijn betrouwbaar, landelijk genormeerd aan de referentieniveaus en diagnostisch. Ze geven u aanknopingspunten voor een aanpak op school, in de klas of daarbuiten.

Naast het leerlingvolgsysteem ontwikkelen wij nu ook een officiële Eindtoets. Deze kunt u digitaal of op papier afnemen. De uitslag geeft de behaalde referentieniveaus voor taal en rekenen en een indicatie van het niveau van vervolgonderwijs.

DE NIEUWE EINDTOETS PO GRATIS UITPROBEREN?
 Meld u nu aan! Ons Ipad-team verzorgt de toetsafname voor de eerste 60 scholen. Doe mee en win een Ipad of boekenpakket ter waarde van 400 euro.

WWW.DIATAAL.NL tel. 050 8200 120

Arbeidsmarkt & Opleidingsfonds voortgezet onderwijs

Bezoek www.voion.nl

Voor iedereen in het vo op zoek naar kennis en ervaringen op het gebied van:

- Arbeidsmarkt & mobiliteit
- Opleiding & professionalisering
- Veilig, gezond & vitaal werken

Voion, kennis en advies van en voor het voortgezet onderwijs

www.voion.nl

Vertalen is puzzelen met taal

Vertalen vergroot de woordenschat

Vertalen oefent schrijf- en leesvaardigheid

VERTALEN IN ZICHT

Vertalen in zicht brengt docenten en scholieren in aanraking met de vele leerzame en leuke kanten van vertalen.

Vertalen in zicht biedt:

- lesbrieven voor gebruik in de klas (gratis te downloaden via de website)
- films met tips voor gebruik van de lesbrieven (te bekijken op de website)
- de mogelijkheid om een vertaler uit te nodigen op school (aanvragen via bureau@verstegenstichter.nl)

Meer informatie: www.vertaleninzicht.nl of school@letterenfonds.nl

Nederlands letterenfonds dutch foundation for literature

Verstegen & Stigter culturele projecten

Nationale OnderwijsWeek

29 sept t/m 3 okt 2014

www.nationaleonderwijsweek.nl

Films voor het primair onderwijs

EYE, het enige filmmuseum van Nederland, biedt leerlingen een plek om na te denken over film, en met elkaar over films van gedachten te wisselen. Door middel van een ruim educatie-aanbod leren ze zelfstandig met de filmgeschiedenis om te gaan.

Filmjuwelen

Alle erfgoed gerelateerde educatieprojecten van EYE vallen onder de naam Filmjuwelen. Deze projecten gebruiken de rijke EYE-filmcollectie als bronmateriaal. Met als doel: het verleden visueel tastbaar te maken en leerlingen te vertellen over de (film)geschiedenis. Het pakket is toegesneden op kunst-, cultuur- en erfgoededucatie. U kunt Filmjuwelen bestellen voor in de klas, maar ook bezoeken in de bioscoop, waar films natuurlijk het best tot hun recht komen.

Drie programma's

Voor Filmjuwelen is lesmateriaal ontwikkeld in een doorlopende leerlijn. Alle filmprogramma's zijn afgestemd op een specifiek onderwijsniveau en bieden een gevarieerde reis door de filmgeschiedenis. Speciaal voor de verschillende belevingswerelden van leerlingen heeft EYE drie programma's samengesteld.

Spelen (groep 3 en 4)

Hoe vermaakten kinderen zich vroeger? Zes korte films laten zien hoe spelen en speelgoed van vroeger op film zijn vastgelegd. Het filmprogramma in zwartwit, bevat fictie- en non-fictiefilms, geluidsfilms, stille films en animaties. De historische beelden laten zien hoe de wereld om ons heen veranderd is. Na-

dat leerlingen de films hebben gezien maken ze in praktische opdrachten vergelijkingen met het heden.

Dieren in de stad (groep 5 en 6)

In zeven korte films spelen dieren de hoofdrol. Met de opdrachten uit 'Dieren in de stad' ontdekken leerlingen dat de stad altijd een plek is geweest voor dieren. En ze stuiten op de (komische) overeenkomsten tussen dier en mens. Het programma bestaat uit fictie- en non-fictiefilms (kleur en zwartwit), animaties en live-actionproducties, zowel stil als gesproken.

Fietsen (groep 7 en 8)

Nederland is een land met meer fietsen dan mensen. In het filmprogramma 'Fietsen' staat de rol van de tweewieler in de filmgeschiedenis centraal. Dit programma is leuk voor kinderen die hun verkeersexamen hebben gehad, of gaan doen. Hoewel in de films niet altijd het goede voorbeeld wordt gegeven... ■

EYE kan u informeren over bijzondere hedendaagse films en biedt op maat gesneden lesmateriaal. Voor meer informatie, zie: educatie@eyefilm.nl. Daarnaast bieden de websites www.klassefilm.nl en www.kijk-goed.nl ook handige filmtips voor scholen.

Wat verwachten ouders van passend onderwijs?

Zorg voor heldere, transparante en toegankelijke informatie vanuit de school. Dit is de belangrijkste aanbeveling uit het rapport 'Wat verwachten ouders van passend onderwijs?' van het netwerk ouderinitiatieven. Dit rapport is de uitkomst van 7 bijeenkomsten die lokale ouderorganisaties vorig schooljaar op initiatief van het netwerk organiseerden. Doel hiervan was in kaart brengen welke verwachtingen ouders hebben van passend onderwijs.

Onzekerheid wegnemen

Uit de ouderbijeenkomsten bleek dat er nog veel onzekerheid is onder ouders. Ze zijn blij met de insteek dat meer leerlingen regulier onderwijs in hun eigen omgeving kunnen volgen. Maar ze vragen zich onder meer af hoe hun inspraak is geborgd nu de zorgplicht bij de scholen ligt en of hun kind met behulp van de arrangementen de beste ontwikkelingskansen krijgt. Het netwerk ouderinitiatieven raadt dan ook aan om duidelijk te

maken hoe inspraak van ouders op school en binnen het samenwerkingsverband is geregeld. Ook is het belangrijk dat ze weten waar ze met hulp- en ondersteuningsvragen en klachten terecht kunnen en hoe de privacy van de kinderen en gezinnen geborgd is. Goede tips om het nieuwe schooljaar mee in te gaan! ■

Voor meer informatie:
www.passendonderwijs.nl

Alphabet, de Onderwijsfilm van het jaar

Deze inspirerende documentaire van Erwin Wagenhofer – over het falliet van het verouderde westerse onderwijssysteem – wordt tijdens de Nationale OnderwijsWeek op woensdag 1 oktober gepresenteerd op een bijeenkomst in Forum, Groningen. Mét het debat 'De toekomst van het onderwijs'.

De organisatie van de Nationale OnderwijsWeek heeft deze film uitgekozen als dé onderwijsfilm van het jaar 2014. De documentaire toont op een indrukwekkende manier de breed gedragen kritiek op het onderwijssysteem in de westerse landen, waar grote nadruk ligt op meetbare output en competitie.

Van massa naar individu

Dat onderwijssysteem stamt nog uit het industriële tijdperk, waarin groeps onderwijs en een uniform, voor iedereen geldend curriculum goed aansloot bij de tijdsgeest. Het was immers een tijd waarin de massaconsumptie, met het aan de lopende band in fabrieken produceren van goederen, een enorme vlucht nam. In onze tijd zijn we ons bewust geworden van de individuele verschillen tussen mensen. Iedereen leert op z'n eigen manier. Door de snelle veranderingen in de samenleving, wisselende informatiestromen, nieuwe inzichten en invalshoeken biedt een jarenlang vaststaand, rigide curriculum dan ook geen antwoord op de vragen van vandaag en morgen.

De kracht van de verbeelding

Alphabet is een essayistische documentaire. Een ode aan de menselijke verbeelding en gave tot zelfstandig denken, in de vorm van een aanklacht tegen hiërarchisch, op competitie en kwantificeerbare resultaten gericht onderwijs. De film neemt de stelling van onderwijsexpert Sir Ken Robinson als uitgangspunt: 'We beschikken over de buitengewone kracht van de verbeelding, maar dit talent vernietigen we systematisch in onze kinderen én in onszelf'. En dit gebeurt in talloze landen overal ter wereld, van China tot Frankrijk.

Grote thema's

De Oostenrijkse regisseur Erwin Wagenhofer benadert vaker de grote thema's van onze tijd op een originele, radicale manier. Na films over de herkomst van ons voedsel (*We Feed the World*, 2005) en de perverse werking van het wereldwijde financiële stelsel (*Let's Make Money*,

2008) stelt hij zich in *Alphabet* de vraag hoe we in de huidige crisissen terecht zijn gekomen. Waarom zijn we ongelukkig terwijl we alles hebben? Is de opzet en kwaliteit van ons onderwijs een deel van het probleem?

Eigen straatje schoonvegen

De opzet van deze film is niet onderwijssystemen te waarderen of met elkaar te vergelijken, schrijft de regisseur. 'Maar om, uitgaande van een niet meer bevredigende bestaande toestand, de mensen uit te nodigen op een reis, die als doel heeft in beweging te komen, en om zélf de eerste stap te zetten. Leven betekent bewegen. Democratie betekent met zoveel mogelijk mensen. Maar de verantwoording nemen voor de gevolgen van ons handelen is het allerbelangrijkste. We moeten ons eigen straatje schoonvegen. Het is namelijk duidelijk dat ons westers model van een zogenaamde moderne progressieve samenleving vastloopt en op zijn grenzen stuit, maar tegelijkertijd wordt het als de beste oplossing zonder alternatief verkocht.'

Klemmende vragen

In *Alphabet* stellen niet de minste denkers, onderzoekers, experts en betrokkenen in zowel de westerse als de Chinese samenleving (waar het westerse onderwijsmodel is gekopieerd), grote en klemmende vragen bij een onderwijssysteem dat steeds nadrukkelijker lijkt te falen. Het vertrouwde systeem – het 'alfabet' waarmee we zijn opgevoed, gesocialiseerd, onderwezen en gevormd – voldoet simpelweg niet meer. We moeten op zoek naar een alternatief. De documentaire daagt uit, om het debat over de toekomst van het onderwijs met kracht en urgentie aan te gaan! ■

Zie voor meer informatie:
www.alphabet-film.nl

Spelproject Nationale Onderwijs Week 2014

Beter samen spelen

Voor (jonge) kinderen is spel de manier om de wereld te verkennen en te leren kennen, om te leren. Al samen spelend leren kinderen vaardiger worden en greep te krijgen op hun omgeving. Spel is belangrijk en noodzakelijk in de ontwikkeling van jonge mensen. Vanuit die achtergrond organiseren we een landelijk spelproject voor alle scholen in het primair onderwijs dat zich richt op 'samen spelen'. Een spelproject op zes basisscholen in Rotterdam-Zuid staat model voor het spelproject in de Nationale OnderwijsWeek.

Het project richt zich op twee belangrijke doelen:

- het versterken en intensiveren van de samenwerking tussen school en huis
- het door spel en spelend oefenen van basale schoolse vaardigheden

Omschrijving van het project

- Alle scholen voor primair onderwijs in het land worden uitgenodigd deel te nemen aan het Spellenproject Speel je wijzer van de Nationale OnderwijsWeek en met leerlingen, leraren en ouders een eigen spel te ontwikkelen. Het beste spel wordt bekroond en uitgevoerd. Alle deelnemende scholen dingen mee naar de complete spelothek die wordt uitgelooft.
- In Onderwijsstad Groningen vindt in de Nationale OnderwijsWeek de start plaats van het spellenproject tijdens een lokale spellendag. De in Rotterdam, mede door leerlingen, ontwikkelde rekenrap wordt in de landelijke promotiecampagne gebruikt om leerlingen, ouders en leraren enthousiast te maken voor het spellenproject.
- Het winnende spel wordt uitgevoerd en

alle deelnemende scholen kunnen het spel tegen een speciale prijs ontvangen.

De ingezonden spellen moeten voldoen aan een aantal voorwaarden:

- Het spel kun je met minstens vier spelers spelen
- Het spel is enthousiasmerend
- Het spel is door kinderen samen met leerkrachten en ouders ontwikkeld
- In de bijgevoegde beschrijving wordt aangegeven welke vaardigheden (reken, taal, sociale vaardigheden) worden geoefend
- Het spel kent een duidelijke winnaar
- Het spel is spannend

De aftrap

De aftrap van het project vindt plaats op woensdag 1 oktober 2014 in Groningen tijdens een manifestatie waaraan door een aantal scholen, leraren, ouders en leerlingen wordt deelgenomen.

Tafel van 10

Ieder jaar wordt ter gelegenheid van de Nationale OnderwijsWeek een boekje uitgege-

ven dat naar alle scholen in het land wordt verstuurd. Dat boekje wordt gewijd aan het thema van de OnderwijsWeek. Het thema voor het komende jaar is: 'Beter Samen'. Met een toepassing naar het spellenproject wordt dat 'Beter Samen Spelen'. In die uitgave, die ook digitaal voor iedereen ter beschikking komt, wordt aandacht besteed aan het grote belang van spelend leren, van spellen en games en voor het implementeren van een Spellenbank-concept. Er worden samen met SLO en Volgens

Bartjens 10 regels opgesteld die gelden voor het educatieve spel in het onderwijs samen met SLO.

Uitreiking van de prijzen tijdens de "Nationale Onderwijsprijs".

Met de organisatoren van de Nationale Onderwijs Prijzen is afgesproken, dat de prijzen voor het landelijke Spellenproject zullen worden uitgereikt tijdens de landelijke manifestatie van de Nationale Onderwijs Prijs in maart 2015. ■

Spellen spelen in onderwijstijd

Het thema van de Nationale OnderwijsWeek 2014 is: 'Beter Samen'. 'Beter samen' verwijst naar die zo belangrijke interactie in leer-, in onderwijsprocessen tussen mensen, maar ook op het grote belang van betrokkenheid van vele partijen die het onderwijs omringen. Als je je beseft, dat het voor de motivatie in het leerproces van groot gewicht is dat leren te maken heeft met de realiteit, de werkelijkheid die de school omgeeft, dan werk je aan 'samen leren', aan samenwerking met het onderwijs, aan betrokkenheid bij het leerproces van jongeren.

Eigenlijk komt dat werkzame aspect van het leren optimaal tot uitdrukking in het spel, in het spelen van leerlingen, in het samenspelen van leraren, leerlingen en ouders. Een centrale activiteit in de Nationale Onderwijsweek in de Onderwijsstad van het Jaar is de kick off op dinsdag 30 september 2014 van het landelijke spelproject Beter Samen Spelen. Daarmee diende zich een verbijzondering van het the-

ma van de Onderwijsweek aan dat kan dienen als een uitlezen voorbeeld van 'Beter Samen'.

Spel is niet louter ontspanning nadat het 'echte' schoolwerk is gedaan. Het spelen van spellen draagt bij aan de ontwikkeling, het leren van kinderen en hoort ook thuis in de 'onderwijstijd'.

Er gelden 10 motieven, harde en houtsnij-

dende motieven om spelen en spellen een belangrijke plaats te geven in de onderwijstijd.

Tien redenen waarom spellen in het onderwijs thuishoren

1. Ze komen tegemoet aan de drie basisbehoeften (Stevens) die nodig zijn om te kunnen leren
2. Ze dagen kinderen uit leren
3. Ze lokken interactie en samen leren uit
4. Ze bieden een betekenisvolle context voor kinderen om te leren
5. Ze stimuleren de ontwikkeling van executieve functies
6. Ze dragen bij aan effectief en efficiënt leren
7. Ze ondersteunen passend onderwijs
8. Ze zijn geschikt om de ontwikkeling van kinderen te peilen
9. Ze zijn in te zetten als extra hulp en extra uitdaging
10. Ze stimuleren de betrokkenheid van ouders bij het leren van hun kind

In de Tafel van 10, een speciale uitgave ter gelegenheid van de Nationale OnderwijsWeek, worden 10 redenen aangevoerd om spellen een volwaardige plaats te bieden in het onderwijs, in de onderwijstijd. In deze uitgave schrijft onderwijsdeskundige Kris Verbeek over het belang van spel. "Het belang van spel voor de ontwikkeling en het leren van kinderen is door onderzoek onomstotelijk aangetoond. Toch wordt spelen vaak vanaf groep 4 als tijdverlies beschouwd: op school moet immers geleerd worden. Als spel wordt ingezet, dan als iets extra's nadat je hard gewerkt hebt.

Voor kinderen bestaat dat onderscheid tussen spelen en leren niet. Spelen is voor hen een aangeboren behoefte, gevoed door een onuitbreidbare drang om te leren. Spel versterkt de cognitieve vermogens zoals problemen oplossen, creativiteit en de vaardigheid om dingen vanuit andermans perspectief te bekijken."

In de Tafel van 10 worden twee praktijkvoorbeelden beschreven waarin scholen gericht met spel, het spelen van spellen aan de slag werd gegaan. Allereerst rekenen op Zuid is een initiatief rondom spelonderwijs rekenen dat is ontstaan tussen zes basisscholen in Rotterdam Zuid. In het project bleek al snel, dat er eigenlijk weinig bekend is over de tijdsbesteding thuis, over de wijze waarop ouders en kinderen 'samen' de tijd doorbrengen. Duidelijk werd wel, dat er in nogal wat gezinnen nauwelijks een traditie bestaat van 'spelletjes' doen, samen spelen, samen koken, boodschappen doen, klusjes uitvoeren. Veel ouders zijn ook niet opgegroeid met de cultuur van bijvoorbeeld bordspellen en moesten in het gebruik, in toepassingen van bordspellen worden 'geschoold'.

Samen een spel spelen, brengt ouders en kinderen, maar ook ouders en leraren letterlijk op een ander speelveld. Op dat veld gelden niet dezelfde regels die gelden in de gangbare ontmoeting tussen leraren en ouders. Vaak is er in de dagelijkse omgang sprake van een wij/zij cultuur. Als deelnemers aan een spel is er sprake van een stimulerende gelijkheid, die in de Rotterdamse praktijk bijzonder enthousiasmerend heeft gewerkt. ■

Samen het verzuim in het mbo te lijf

Ingrado, de landelijke brancheorganisatie voor de leerplicht, zet zich in om het verzuim onder 18-plussers tegen te gaan. Dat kunnen ze niet alleen.

Hoe zet je een beweging in gang, die moet leiden tot minder verzuim onder jongeren van 18 jaar en ouder? Als antwoord mobiliseert Ingrado nu het werkveld, met het project *Verzuim 18+ We missen je!* Met als doel dat de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC-functie), het mbo en de gemeentes samen gaan zorgen voor een preventieve aanpak van het probleem. Toegesneden op de behoeftes per regio.

Het mbo als uitgangspunt

Voor een succesvolle aanpak is samenwerking een belangrijke voorwaarde. Daarbij vormt de mbo-instelling het uitgangspunt, omdat daar het verzuim als eerste wordt gesignaleerd. Het project streeft daarbij naar regionale samenwerkingsagenda's met nadruk op preventie. De kans wordt zo vergroot dat meer 18-plussers de arbeidsmarkt kunnen betreden met minimaal een startkwalificatie.

Dezelfde taal

Om ervoor te zorgen dat de beoogde beweging in gang wordt gezet, is ervoor gekozen om diverse ketenpartners, die te maken hebben met *Verzuim 18+ We missen je!*, vanaf het begin bij het project te betrekken. Projectleider Elly Pastoor: 'We hopen dat al die partijen aan het eind van het project een beetje dezelfde taal spreken. En dat we inzien hoe elke partij bijdraagt aan het voorkomen van het verzuim.'

Brede aanpak

Ingrado streeft in dit project naar een brede aanpak. Vertegenwoordigers van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, de mbo-raad en medewerkers van de RMC-functie én de mbo's zelf denken mee over

het verzuim van de 18-plussers. In dit project kan natuurlijk de stem van de jongeren ook niet ontbreken, daarvoor zorgt de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB).

Werkgroepen

Dit meedenken vindt plaats via werkgroepen. Deze richten zich op vier hoofdthema's: de aanpak vanuit de mbo-instelling, de deskundigheidsverbetering van de RMC-functie, de herijking van visie en het beleid, en het instrumentarium. Elke werkgroep heeft een hele concrete opdracht. Aan het einde van het project moeten de resultaten van de werkgroepen ertoe leiden dat de beweging duurzaam op gang wordt gebracht.

Leerlingstromen in kaart

De basis voor het project wordt gevormd door de resultaten van een recente landelijke inventarisatie van leerlingstromen en het verzuim van 18-plussers op het mbo. De bevindingen maken inzichtelijk hoe complex de leerlingstromen vanuit de regio(s) naar mbo-instellingen zijn, en wat dat betekent

voor de aanpak van het verzuim. De inventarisatie is te bekijken op <http://verzuim.hotspotviewer.nl>

We missen je!

Het project Verzuim 18+ heeft een opvallend motto: We missen je! In de eerste plaats heeft dit betrekking op de jongeren. Het is belangrijk dat zij merken dat er aandacht voor hen is. Verzuim kan immers het eerste signaal zijn voor voortijdige schooluitval. Zeker in het veranderende gemeentelijke landschap van de drie decentralisaties is het van groot belang dat jongeren zoveel mogelijk met minimaal een startkwalificatie de school verlaten. De boodschap We missen je! mag ook breed worden opgevat. Het is een oproep in de richting van iedereen in het veld die, om wat voor reden dan ook, mogelijkheden onbenut laat om uitval onder jongeren te voorkomen. Ook tegen hen roept dit project: 'Doe mee, sluit je aan, we missen je!' ■

Zie voor meer informatie: www.ingrado.nl

Verzuim voortgezet onderwijs stabiel

De voorlopige verzuimcijfers voor het voortgezet onderwijs zijn bekend. Hieruit blijkt dat het verzuim in 2013 nagenoeg stabiel is gebleven. Dit geldt voor zowel het onderwijzend personeel (OP) als voor het onderwijsondersteunend personeel (OOP). Het verzuimpercentage van docenten en het ondersteunend personeel in het vo schommelt al jaren rond de 5%.

Het verzuimpercentage van het Onderwijspersoneel is gedaald naar 5,0% in 2013; voor het Onderwijsondersteunend personeel daalt het verzuimpercentage naar 5,4% in 2013. De gemiddelde verzuimduur nam in 2013 met 2 dagen af naar gemiddeld 12 dagen verzuim voor het OP en 16 dagen voor het OOP. ■

Bekijk de verzuimcijfers van uw school in de Verzuimbenchmark-VO: <http://www.voion.nl/instrumenten/verzuimbenchmark-vo>

Verkeer leer je in de praktijk

Op ruim 3000 scholen wordt gewerkt met een door de ANWB ontwikkeld programma dat kinderen leert goed en verantwoord om te gaan met verkeerssituaties. Dat leer je natuurlijk niet vanaf papier of digitale voorbeelden: goed omgaan met het drukke verkeer op straat leer je eigenlijk alleen maar in de praktijk. Daarom komen professionele instructeurs een ochtend naar de school en geven verkeerstrainingen op maat. Met speciaal ontwikkelde lesmaterialen zoals Electro- en rijlesauto's, zebra's, verkeerslichten, opblaasauto's en een fietsparcours wordt de praktijk zoveel mogelijk nagebootst.

Digibordlessen

In samenwerking met uitgeverij Malmberg is een online lesprogramma gemaakt. Een pakket met een voorbereiding op de praktijklessen en een evaluatieles. Scholen en nu dus al zo'n 3000 basisscholen waarderen het aanbod van de ANWB met het rapportcijfer 8,4! ■

Werk mee aan het manifest voor het recht op onderwijs anno 2014

30 september, de dag van het debat over het Recht op Onderwijs!

In Groningen, de onderwijsstad van 2014, debatteeft Ingrado, brancheorganisatie voor leerplicht en RMC over het Recht op Onderwijs. Donatello Piras van het Debat instituut zal het debat begeleiden en vooral ook de aanwezigen uitdagen te focussen op het belang van het Recht op Onderwijs. In het jaar van veranderingen in de wereld om het onderwijs heen is een visie op dit Recht op Onderwijs

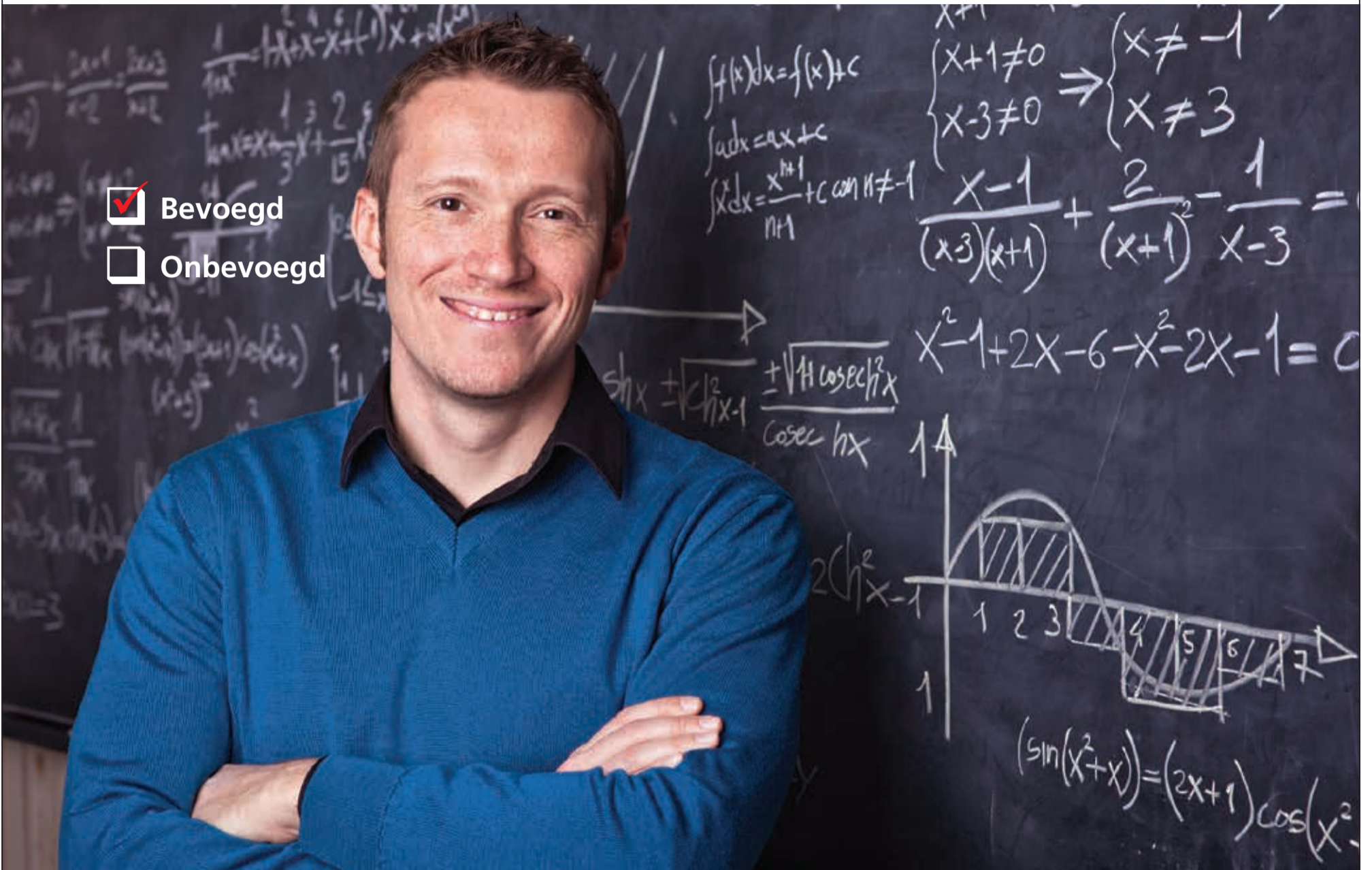
onmisbaar. Juist nu is het zaak dat alle partners betrokken bij het onderwijs zich samen inzetten voor het Recht op Onderwijs voor alle jongeren.

Jongeren, ouders, docenten van primair onderwijs tot MBO, wethouders van grote en kleinere steden, leerplicht- en RMC ambtenaren, de Kinderombudsman, werkgevers, medewerkers van DUO, de VNG en de ministeries

OCW, SZW, Veiligheid en Justitie, VWS zijn daarvoor uitgenodigd. Het resultaat van het debat deelt Ingrado graag met u in een manifest voor het recht op onderwijs dat naar aanleiding van dit debat wordt opgesteld. Houd onze websites in de gaten: www.ingrado.nl; www.nationaleonderwijsweek.nl ■

Voor vragen: info@ingrado.nl

- Bevoegd
- Onbevoegd

EVC: De kortste route naar lesbevoegdheid!

Bent u al enige jaren werkzaam in het onderwijs, maar heeft u geen lesbevoegdheid en wilt u uw arbeidsmarktpositie verstevigen? EVC Centrum Nederland en NCOI Opleidingsgroep bieden u nu de unieke mogelijkheid in een korte tijd uw tweedegraadslesbevoegdheid te behalen.

In een EVC-procedure van EVC Centrum Nederland wordt uw jarenlange werkervaring als docent in kaart gebracht en in een Ervaringscertificaat samengevat. Hieruit blijkt onder andere welke vrijstellingen u krijgt, waarna u via een verkort en flexibel programma uw lesbevoegdheid kunt behalen.

**Meer weten? Kom naar de voorlichtingsbijeenkomst op 24 september of 12 november 2014
Ga naar www.evc-centrum-nederland.nl/voorlichting om u aan te melden of bel 035-7 506 195**

In de schijnwerper

Ongetwijfeld heb je films in de bioscoop of thuis gezien waarin acteurs en actrices de rol van leraar op zich nemen. Het onderwijs is een dankbare bron van inspiratie voor films. Wellicht heb je de hartverwarmende documentaire *Être et avoir* gezien over een Frans dorpschooltje? Wereldwijd werd de film een succes. Oscarwinnaar *Dead Poets Society* liet een glansrol zien van de onlangs overleden Robin Williams die iedereen van taal leert houden.

Op welke filmleerkracht zou je de schijnwerpers willen richten? Is er een film over het onderwijs die iets speciaals voor je betekent? Misschien inspireerde de film om zelf het onderwijs in te gaan of is er iets in bereikt waar je zelf naar streeft? In de Nationale OnderwijsWeek 2014 maken we bekend wie de filmleeraar of lerares van het jaar wordt. In de Pathébioscoop in Groningen verkennen we met studenten van de lerarenopleidingen de kwaliteiten van de filmleeraar van het jaar.

Breng je stem uit

Als je dit leest, heb je de tijd om een eigen voorkeur aan te geven. Dat kan op de website van de Nationale OnderwijsWeek. De films waaruit een keuze kan worden gemaakt zijn de volgende:

Children Full of Life (Noboru Kaetsu, Japan, 2003)

De charismatische Toshio Kanamori geeft les aan de vierde klas op een basisschool in Japan. Hij leert de leerlingen samen gelukkig te zijn. Documentaire.

Dangerous Minds (John N. Smith, VS 1995)

Michelle Pfeiffer als ex-marine vrouw die les gaat geven op een highschool in de

achterbuurten van NYC. Zij probeert alles om haar leerlingen te bereiken en krijgt de schoolleiding tegen zich.

www.youtube.com/watch?v=w-nYl-iZKyg

Everett Collection / Shutterstock.com

Dead Poets Society (Peter Weir, VS, 1989)

Robin Williams als bevolgen leraar op een strenge Engelse school, waar de leerlingen zich strikt aan de regels moeten houden.

<http://www.youtube.com/watch?v=wrBk780a0is>

Detachment (Tony Kaye, VS 2012)

Met Adrien Brody als de aanvankelijk gereserveerde literatuurleraar Henry Barthes die komt invallen op een probleemschool in het voortgezet onderwijs in New York.

www.youtube.com/watch?v=l-gS80Bt-yk

Être et avoir (Nicolas Philibert, Frankrijk, 2002)

De toegewijde George Lopez zwaait liefdevol de scepter op een kleine basisschool op het Franse platteland. Documentaire.

www.youtube.com/watch?v=MuFD7WEe_yl&feature=kp

Freedom Writers (Richard LaGravenese, VS/Duitsland 2007)

Met Hilary Swank als de nieuwe lerares op een door rassenscheiding en bendeoorlogen verscheurde multiculturele middelbare school in Los Angeles. Gebaseerd op de ervaringen van lerares Erin Gruwell aan Long Beach Wilson High.

www.youtube.com/watch?v=JhXMJm852A

Matilda (Danny DeVito, VS, 1996)

Embeth Davidtz is de liefvallige Miss Honey die de slimme en gevoelige Matilda onder

haar hoede neemt en dapper weerstand biedt tegen het akelige schoolhoofd. Naar een boek van Roald Dahl.

www.youtube.com/watch?v=hUGHWje7liM

Mees Kees (Barbara Bredero, Nederland 2012)

Stagiair Kees (Willem Voogd) staat voor het eerst voor de klas, bij groep 6B. Hij is nogal onhandig maar de kinderen helpen hem een handje. Het vervolg, Mees Kees op kamp verscheen in 2013.

www.youtube.com/watch?v=cYoufmnHI40

Monsieur Lazhar (Philippe Falardeau, Canada 2011)

Met Mohamed Fellag als Algerijnse immigrant die invalt op een Canadese basisschool na de plotselinge zelfmoord van de lerares. Over cultuurverschil en rouwverwerking.

www.youtube.com/watch?v=gjNckxnt-xE ■

Netwerk

In het Netwerk Filmeducatie zijn filmfestivals, filmorganisaties en andere culturele instellingen vertegenwoordigd die op het gebied van filmeducatie actief zijn. Filmeducatie.nl biedt een ruim landelijk aanbod workshops, lesmateriaal, schoolvoorstellingen en lezingen.

Hoe kies je de Filmleraar van het Jaar?

Tijdens de Nationale OnderwijsWeek 2014 maken we bekend wie de Filmleraar of -lerares van het Jaar wordt. In de Pathébioscoop in Groningen verkennen we met studenten van de lerarenopleidingen de kwaliteiten van de Filmleraar van het Jaar. En jij kunt meedoen. De eerder genoemde shortlist, opgesteld samen met het Netwerk Filmeducatie, geeft een overzicht van de geselecteerde films. Maar wat zijn de criteria? Hoe kan je bepalen welke Filmleraar de beste is? Hieronder een kort lijstje met een aantal handvatten.

De basis

Een goede leerkracht heeft een aantal basisvaardigheden: de leerkracht geeft een duidelijke uitleg van de leerstof, zorgt voor een taakgerichte werksfeer, en de leerlingen worden actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.

De samenwerking

Daarnaast zijn spelen ook een aantal complexere vaardigheden een rol. Goede leerkrachten werken samen om de verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen te overbruggen. Dat doen ze door hun instructie, de verwerkingsopdrachten, de onderwijstijd, en de voortgang van de ontwikkeling van de leerlingen constant op elkaar af te stemmen. De school zorgt daarbij voor een planmatige aanpak.

De 5 kwaliteiten volgens het DUB-panel

Ook interessant. De leden van het DUB-panel van de Universiteit Utrecht noemen een ranglijst van 5 belangrijke kwaliteiten. Goede leerkrachten zijn volgens hen:

1. Inhoudelijk, deskundig, en hebben kennis van zaken en autoriteit op hun vakgebied.
2. Duidelijk, georganiseerd en goed voorbereid, zodat de leerlingen weten wat ze kunnen verwachten.
3. Enthousiast en betrokken. De leerkracht doet moeite om een band met de leerlingen op te bouwen.
4. Grappig. Dat spreekt voor zich.

5. Flexibel en fantasierijk. De leerkracht kan improviseren, en maakt gebruik van verschillende werkvormen.

De 6 kenmerken van Excellent Docentschap je kunt je afvragen: is excellent docentschap wel te benoemen? Volgens Riekje de Jong, onderwijskundige van de Universiteit Utrecht is wel degelijk een profiel op te stellen. In 2011 werkte De Jong (toen nog in dienst van de Radboud Universiteit) mee aan een onderzoek naar excellent docentschap. Op basis van interviews met winnaars van docentprijzen, juryrapporten van die prijzen, en bevindingen uit ander (internationaal) onderzoek kwamen de onderzoekers uit op zes kenmerken. Excellente docenten hebben:

1. Passie voor het vak.
2. Een gave tot het verruimen en ontregelen van het denken van de studenten.
3. Veel gevarieerde interactie met de studenten.
4. Ze hanteren een didactische structuur en werkklimaat.
5. Ze hebben een constante professionele ontwikkeling.
6. En, excellente docenten zijn consistent.

Welke Filmleraar belichaamt deze – of de meeste – van deze kwaliteiten? Jij mag het zeggen.. ■

Van het mbo naar de arbeidsmarkt: wie kan er in de toekomst kijken?

Mbo-scholen zoeken samen met het bedrijfsleven naar een optimale aansluiting tussen opleiding en arbeidsmarkt. Dat is een ware uitdaging.

De mbo-scholen bereiden studenten voor op deelname aan de samenleving, op doorstroom naar een hoger opleidingsniveau, en ze leiden studenten op voor een beroep. Natuurlijk moeten de opleidingen aansluiten op de arbeidsmarkt en hun mensen opleiden voor beroepen met toekomstperspectief. Maar die toekomst is altijd onzeker. We hebben geen glazen bol.

Moeilijke vragen

Hoe gaan 3D-printers de fabricage en logistiek veranderen? Wat gaat online shoppen betekenen voor de kledingwinkel op de hoek of de elektronicazaak in het winkelcentrum? Wat betekent het overheidsbeleid voor de gezondheidszorg of de kinderopvang? Wat zijn de gevolgen van dit soort veranderingen voor de kansen van mbo'ers op de arbeidsmarkt, voor de inhoud van mbo-opleidingen, en voor het aantal opleidingsplaatsen? Dit zijn moeilijke vragen waar niet eenvoudig een antwoord op te geven is.

Samen zoeken naar de grote lijnen

Voor de inhoudelijke aansluiting op de arbeidsmarkt zit het mbo, per sector, samen met het bedrijfsleven rond de tafel om antwoorden te zoeken. Samen bepalen zij wat studenten aan het einde van hun opleiding moeten kennen en kunnen om de arbeidsmarkt van morgen optimaal te bedienen. Het onderwijs en bedrijfsleven hebben de laatste jaren gewerkt aan nieuwe kwalificatiedossiers, die in grotere lijnen aangeven wat studenten moeten leren. Deze nieuwe dossiers geven de

school en het leerbedrijf meer mogelijkheden om in nauw overleg de onderwijsinhoud zo actueel mogelijk te maken, en aan te laten sluiten op de behoeften van de regionale arbeidsmarkt.

Kwaliteit boven kwantiteit

Mbo-scholen hebben naast de inhoudelijke aansluiting ook veel aandacht voor de kwantitatieve aansluiting: hoeveel opleidingsplaatsen kan het mbo aanbieden met voldoende stageplaatsen en kans op een baan? Een mbo-student kan zijn diploma alleen halen als hij ook een stageplaats heeft. Per regionaal combineert het mbo de vele signalen, om tot een zo goed mogelijk overzicht te komen. Op basis daarvan bepalen scholen hun opleidingsaanbod. Dat kan betekenen dat er soms besloten wordt om minder studenten tot een bepaalde opleiding toe te laten. Een voorbeeld daarvan zijn opleidingen in de kinderopvang: de afgelopen jaren is de arbeidsmarkt voor de medewerkers kinderopvang snel verslechterd.

De student heeft de keuze

Als jongeren zich aanmelden voor een opleiding met een beperkt aantal stageplaatsen of een gering arbeidsmarktperspectief gaan mbo-scholen actief het gesprek met ze aan over de opleidingskeuze. De vraag is dan of het niet verstandig is om een andere richting (passend bij de persoon en belangstelling) te kiezen. De keuze is echter altijd aan de student. ■

Door Leo de Wit

Technics4U: een techniekmanifestatie voor basisscholen

Het evenement Technics4U is erop gericht om basisschoolleerlingen uit groep 7 en 8 enthousiast te maken voor de technieksector. Met participatie van PO's, VO's, ROC's, TechNet-kringen en lokale bedrijven.

In deze ruim drie uur durende manifestatie worden kinderen ondergedompeld in de bijzondere wereld van de techniek. Technics4U wikkelt twee keer per dag een uitdagend totaalprogramma af, en gemiddeld doen er per dag zo'n 450 basisschoolleerlingen mee. Ze worden verwelkomd door Astronaut André Kuipers, en gaan onder begeleiding van VO scholieren aan de slag met het maken van een technisch werkstukje. Daarnaast zijn er technische prijzen te winnen met quizzes aan de hand van spectaculair film- en fotomateriaal. Er is tevens een actief amusementsgedeelte.

Gereedchapskoffer

Technics4U wordt door heel Nederland op locatie georganiseerd in samenwerking met een ROC of een VO school en lokale bedrijven. Aan het einde van het programma krijgt iedere leerling een gereedchapskoffer mee. In deze koffer zitten waardebonnen, die de leerling op een later moment kan inruilen bij de aangesloten lokale technische bedrijven.

Hiervoor wordt een speciale open dag georganiseerd waardoor leerlingen samen met hun ouders en/of familie een kijkje in de keuken kunnen nemen. De waardebon is niet alleen geldig voor de rondleiding, maar de leerlingen ontvangen ook een echt stuk gereedschap om hun koffertje mee te vullen.

Behoeft

Technics4U voorziet in de grote behoefte aan techniekonderwijs in het PO. Door deelname aan het evenement komen basisscholen tegemoet aan de gestelde criteria omtrent techniekonderwijs. Verder biedt Technics4U een oplossing voor het tekort aan goede technici in Nederland door kinderen al op jonge leeftijd enthousiast te maken voor de technieksector. Daarnaast is het voor de organiserende ROC of VO-school een waardevolle mogelijkheid om ruim 450 potentiële leerlingen per dag te kunnen ontvangen in het eigen schoolgebouw. ■

Voor meer informatie zie: www.technics4u.nl

Actie fietsverlichting in oktober

De ANWB heeft als doel gesteld om vóór 2020 het aantal verkeersslachtoffers met 50% te verminderen. Omdat een veilige en goed verlichte fiets in het verkeer heel belangrijk is, organiseert de ANWB samen met haar 4 miljoen leden in de maand oktober een aantal grote fietsverlichtingsacties. Een actie zonder het opgeheven vingertje, maar een positieve aanpak met de ANWB Lichtbrigade: een stoer team dat strijdt voor goed verlichte fietsers. Met een opvallende auto met groot licht op het dak en megafoon treden zij op een positieve manier op, om het belang van goede fietsverlichting onder de aan-

dacht te brengen. Vanaf 1 oktober gebeurt dat op scholen, in wijken, op pleinen en in uitgaansgelegenheden. Ook kunnen er op ruim 2000 scholen fietsen van leerlingen worden gecontroleerd. Op 1 oktober in de Nationale OnderwijsWeek is er een landelijke aftrap. De ANWB Lichtbrigade zet een aantal scholen extra in de schijnwerpers met een mooi lichtfeestje! ■

Het UMCG Gilde brengt onderwijs en praktijk dicht bij elkaar

Wie de opleiding Helpende Zorg & Welzijn wil volgen, maar liever in de praktijk dan in de schoolbanken leert, kan terecht bij het nieuwe UMCG Gilde. Dit is een samenwerkingsverband tussen het Universitair Medisch Centrum Groningen, het Alfa-college, de gemeente Groningen en kenniscentrum Calibris.

Het UMCG Gilde is het tiende Gilde in Nederland. Volgens het succesvolle meester-gezel onderwijsconcept kunnen hier jaarlijks 24 leerlingen de opleiding Helpende Zorg & Welzijn niveau 2 volgen. Dagelijks is er in het UMCG een docent van het Alfa-college

aanwezig om theorielessen te geven, die afgestemd zijn op de werkzaamheden die de leerlingen op hun stageplekken in het ziekenhuis verrichten. Die werkzaamheden zijn bijvoorbeeld facilitaire taken en basiszorg, zoals patiënten helpen bij het wassen en

aankleden. Daarbij zijn een vaste docent en een werkbegeleider verantwoordelijk voor ondersteuning en beoordeling.

Betere begeleiding, minder uitvallers

De verwachting is dat de korte lijnen tussen het Alfa-college en het UMCG en de intensieve begeleiding ervoor zorgen, dat minder leerlingen zonder diploma de school verlaten. Ook wordt verwacht dat leerlingen de opleiding zo leuker gaan vinden, door willen leren, en doorstromen naar een hoger niveau.

Kansen voor medewerkers, stagairs én werklozen

Daarnaast biedt het Gilde kansen voor de eigen medewerkers van het UMCG. Onvoldoende of niet gediplomeerde medewerkers (zorgassistenten) kunnen via de BBL-leerweg binnen het Gilde de vereiste competenties te behalen, en daarmee het diploma Helpende Zorg Welzijn. Dit Gilde biedt ook een oplossing voor het grote tekort aan stageplaatsen in de zorg in Groningen. Het streven is tevens om jongeren die nu werkloos zijn, en ver van de arbeidsmarkt staan, op te leiden in het UMCG Gilde. ■

Zie voor meer informatie: www.calibris.nl

Samen zoeken naar nieuwe Energie

De overgang naar een duurzame samenleving is een van de grootste uitdagingen voor de nabije toekomst. De Hanzehogeschool Groningen zet stevig in op onderwijs en onderzoek naar deze nieuwe vormen van energie. Onder andere via een bouwwerk van stro én hypermoderne techniek.

EnergyBarn

EnTranCe is dé energieproeftuin van de Hanzehogeschool Groningen en onderdeel van de Energy Academy Europe. Studenten, onderzoekers en bedrijven werken hier samen aan de ontwikkeling van innovaties op energiegebied. Op EnTranCe bouwen studenten samen met bedrijven en docenten momenteel de EnergyBarn. Een bouwwerk van stro, waarin de modernste technieken op het gebied van energieduurzaamheid worden toegepast. Uiteindelijk moet de EnergyBarn een ontmoetingsplek worden voor scholen, bedrijven en overheden om over energietransitie van gedachten te wisselen. ■

Zie voor meer informatie:

www.en-tran-ce.org/project/energybarn

Talentenkracht in de klas

Ieder kind is anders, ook in de klas. Goede leerkrachten moeten in staat zijn om de talenten van alle kinderen te stimuleren, ongeacht hun niveau of mogelijkheden. De Groningse onderzoeker Herman Veenker pleit voor een nieuwe aanpak: Talentenkracht.

Vaak wordt het omgaan met deze verschillen gezien als een probleem, schrijft Dr. Herman Veenker van de Pedagogische Academie, Lectoraat Integraal Jeugdbeleid aan de Hanzehogeschool Groningen. Talentenkracht wijst deze visie af. De verschillen (tussen kinderen) vormen juist de kracht van een gezonde samenleving. En recht doen aan deze verschillen is een voorwaarde voor goed onderwijs.

Inzetten op natuurlijke nieuwsgierigheid

Peuters en kleuters zijn van nature vaak grenzeloos nieuwsgierig en onderzoekend. Kunnen wij als volwassenen hun nieuwsgierigheid als (exact) redeneren herkennen, kunnen we de juiste vragen stellen om kinderen verder te boeien? Krijgen kinderen genoeg mogelijkheden om hun interesses en creativiteit verder te ontwikkelen? Hoe kan een leerkracht met een open houding kinderen motiveren tot redeneringen die nét iets boven het eigen niveau staan. Is dat niveau wel goed bepalen? Deze vragen staan centraal binnen Talentenkracht.

Uitdagen

Het onderwijs dient ervoor te zorgen dat ieder kind kan groeien binnen het eigen ontwikkelingsperspectief. Voor sommige kinderen kun-

nen dit kleinere stapjes zijn, voor andere hele grote. Het is de uitdaging voor de leerkracht om te bepalen hoe groot de stappen kunnen zijn; om opdrachten aan te bieden die voor de individuele leerling uitdagend zijn. Dit kan worden bereikt door te focussen op de interactie in de klas, en door kinderen uit te stimuleren en te motiveren tot leren.

Talentmomenten

In de Groningse visie wordt talent niet gezien als iets statisch. Talent ontluikt en ontwikkelt zich vanuit de interacties tussen het kind en de (school-)context. Kind en context creëren elkaar. Een enthousiast kind schept een enthousiaste leerkracht, en andersom. Talent moet in deze visie eerder worden gezaaid dan gezocht. De leerkracht creëert 'talentmomenten', situaties waarin de leerling op een hoger niveau kan presteren. Talent komt zo tot verdere ontwikkeling door interacties en samenwerking tussen een kind en de omgeving.

Vijf principes

Veenker noemt de volgende richtlijnen voor een Talentenkracht-aanpak in de klas:

1. Iedereen is in principe talentvol. En de ontwikkeling van een persoon kan alleen tot stand komen door deze als talentvol te benaderen. Dat geldt voor kinderen, maar ook voor leerkrachten, ouders, peuterpedagogisch medewerkers, pabodocenten en onderzoekers.
2. Jonge kinderen zijn van nature

nieuwsgierig. Ze hebben een onderzoekende houding en een grote belangstelling voor de wereld om hen heen. Voor begeleiders (en alle betrokkenen) is het de opgave om deze natuurlijke belangstelling en houding te zien, ruimte te geven, en waar mogelijk te stimuleren.

3. Talentvol gedrag van kinderen moet worden herkend en geplaatst worden in een ontwikkelingsperspectief. De leraar moet daarnaar handelen.
4. Daarbij moet de leraar zich ontwikkelen tot Talentexpert, met als doel dit talent zo optimaal mogelijk te begeleiden en aan te moedigen.
5. Case-based learning is de beste manier om leerkrachten (maar ook ouders en opvoeders) talenten te leren herkennen. ■

Zie voor meer informatie: www.talentenkracht.nl

Het Alfa-college zet in op Duitse samenwerking

Duits is vanaf het huidige schooljaar bij veel opleidingen van het Alfa-college de tweede vreemde taal. De Duitse arbeidsmarkt wordt namelijk steeds belangrijker in de grensregio. Zo krijgen eerstejaars studenten van de opleidingen Handel, Zorg en Welzijn en Beveiliging les in de Duitse taal en cultuur. Tevens nemen de stagemogelijkheden in Duitsland toe.

Breder netwerk

De Rijnlandacademie, een initiatief van Stenden Hogeschool en het Alfa-college, stimuleert de samenwerking en kennisdeling met Duitsland. Door het aanhalen van netwerken in Duitsland wordt het voor steeds meer studenten mogelijk om stage te lopen in Duitsland, en omgekeerd. Dit alles om de studenten beter voor te bereiden op werk op de Duitse arbeidsmarkt. Er lopen diverse samenwerkingsprojecten in onder meer Salzburg, Papenburg, Nordhorn en Bremen.

Vierkant voor werk

De initiatiefnemers van het banenplan 'Vierkant voor werk' gaan samenwerken met de Rijnlandacademie. De burgemeesters van Hoozevee, Coevorden, Emmen en Hardenberg willen de werkloosheid in hun regio actief bestrijden. Daarbij kijken ze ook over de grenzen heen. Kennis van de Duitse taal en cultuur vergroot zo voor Groningse studenten de kansen op de Duitse arbeidsmarkt. ■

Nog geen gezonde schoolkantine?

De Schoolkantine Brigade komt naar jullie toe!

Meer dan driekwart van de Nederlanders vindt de school geen plek om te snoepen en snacken. Ook jongeren willen graag gezonder eten in de schoolkantine. De Schoolkantine Brigade van het Voedingscentrum helpt scholen met een gezonde update van de kantine.

Hoe gezond is jullie kantine?

De Schoolkantine Brigade laat zien waar je nu staat en geeft praktische tips om snelle verbeteringen door te voeren. De regie blijft bij jullie; het tempo en de invulling bepaal je zelf. We komen langs met persoonlijk advies over het aanbod in de kantine en/of de automaten. Je ontvangt een rapport met praktische suggesties voor een vliegende start.

Op dit moment doen al 700 scholen mee met De Gezonde Schoolkantine en de teller loopt door. Wil je ook dit jaar nog beginnen? De agenda zit al bijna vol.

Maak meteen een afspraak via 070-306 8875 of mail naar degezondeschoolkantine@voedingscentrum.nl

Laatste kans voor 2014!!

Mail: degezondeschoolkantine@voedingscentrum.nl
Twitter: @GezondeBrigade

eerlijk over eten
Voedingscentrum

Wie wordt de Leraar van het Jaar 2014?

Honderden fantastische leraren uit het hele land deden mee aan de verkiezing Leraar van het Jaar 2014. Na de eerste juryronde zijn er 37 genomineerden overgebleven, in de vier categorieën basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Nu wordt het spannend. Op naar ronde twee.

De verkiezing Leraar van het Jaar is een initiatief van de Onderwijscoöperatie. Deze roept ieder jaar de leerlingen, ouders, schoolleiders en leraren op hun favoriete leraar aan te melden. De verkiezing draagt bij aan een positief imago van het vak, en het bespreekbaar maken van kwaliteit in de beroepsgroep. Daarnaast is het een onderdeel van de activiteiten in het kader van de Dag van de Leraar.

Erkenning van kwaliteiten

Door de verkiezing Leraar van het Jaar worden de veelzijdige kwaliteiten, die leraren

in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs bezitten, zichtbaar én bespreekbaar gemaakt. Zo komt het bijzondere vak van leraar op een positieve manier in beeld. De verkiezing van de Leraar van het Jaar richt zich daarom op die leraren, die in staat zijn de omgeving te overtuigen van hun kwaliteiten. Ze kennen hun kracht, en durven hierover in gesprek te gaan met anderen. Een uitmuntende leraar is in staat om mensen te inspireren en te activeren. De titel Leraar van het Jaar is daarmee ook niet

slechts erkenning voor het vakmanschap van vier individuele leraren, maar tegelijkertijd ook de hele beroepsgroep.

Vier ambassadeurs

De vier Leraren van het Jaar (in de categorieën basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs) zijn één jaar lang ambassadeur van hun beroepsgroep. Ze treden op in de media, ze houden presentaties op scholen, en ze vertegenwoordigen hun collega's. Die rol blijft ook ná het jaar van verkiezing bestaan, doordat ze lid worden van de zogenoemde Lerarenkamer. Regelmatig krijgt de Lerarenkamer adviesvragen voorgelegd, onder andere door het ministerie van OC&W, de Onderwijsraad en de onderwijsinspectie.

derwijs, tien uit het voortgezet onderwijs, acht uit het middelbaar beroepsonderwijs en negen uit het speciaal onderwijs. Deze genomineerden zijn door naar de tweede juryronde. Zij maken nu ieder een korte video om hun bijzondere kwaliteiten te laten zien. Bovendien schrijven ze een motivatiebrief, waarin ze uitleggen hoe zij hun ambassadeursrol willen gaan vervullen – mochten zij winnen.

Steun betuigen

Maar dat niet alleen. Ook leerlingen en collega's kunnen collages, filmpjes, foto's en andere steunbetuigingen opsturen om hun leraar te promoten. Op basis van deze video's, motivaties en eventueel andere materialen kiest de beroepsjury uiteindelijk drie finalisten per onderwijssector. Deze twaalf leraren worden vervolgens door de vakjury op hun doorslaggevende kwaliteiten beoordeeld. Op zaterdag 4 oktober 2014 worden de vier winnaars van de titel Leraar van het Jaar 2014 bekendgemaakt, tijdens een spetterende show in Studio 21 te Hilversum.

Dag van de leraar

De dag erna (5 oktober) is het World Teachers' Day: de internationale Dag van de Leraar. Ook in Nederland worden op en rond die dag tal van activiteiten voor leraren georganiseerd. Dit jaar gebeurt dat op maandag 6 oktober. Je kunt ook jouw lievelingsleraar of -collega verrassen! Kijk op www.dagvandeleraar.nl voor tips. ■

Zo komt het bijzondere vak van leraar op een positieve manier in beeld.

Drie finalisten per onderwijssector

Vanuit het hele land werden honderden uitmuntende leraren aangemeld voor de verkiezing Leraar van het Jaar 2014. Na de eerste juryronde zijn 37 kanshebbers overgebleven: tien leraren uit het basison-

Drie prijzen voor onderwijsjournalistiek

Dinsdagmiddag 30 september 2014 vindt in Nieuwspoor (Den Haag) de uitreiking plaats van drie belangrijke prijzen voor onderwijsjournalisten: de Nationale Prijs voor de Onderwijsjournalistiek 2014, de werkbeurs Onderwijsfonds COCMA en de werkbeurs van het J.W. Rengelingfonds.

Genomineerden Nationale Prijs

Voor de Nationale Prijs voor de Onderwijsjournalistiek zijn onderstaande inzendingen genomineerd. De winnaar wordt op 30 september bekend gemaakt door juryvoorzitter Sjoerd de Jong (ombudsman NRC Handelsblad).

- Kitty Courbois: Dossier jonge docenten (De Limburger/Limburgs Dagblad)
- Lisette Douma, Robert Sikkes en Rob Voorwinden: De ideale oplossing voor krimp bestaat niet (Het Onderwijsblad)
- Elisa Hermanides en Bas Soetenhorst: Fusie UvA en HvA mislukking (Het Parool)
- Yvonne van der Meent: Dossier Flexwerk (www.hogeronderwijs.nl)
- Bea Ros, Ronald Buitelaar, Anja Vink, Monique Marreveld en Lodewijk van der Kroft: Dossier Cito (Didaktief)
- Johannes Visser: Finland is niet het beste jongetje van de klas (De Correspondent).

30 september maken Jaap Vedder (voorzitter Stichting Onderwijsfonds COCMA) en Kees de Both (bestuurslid J.W. Rengelingfonds) namens hun organisaties bekend aan wie de werkbeurzen worden toegekend.

Programma

Het programma wordt binnenkort gepubliceerd op de website. Vanaf 14:30 uur gaat de zaal open, het programma start om 15:00 uur en eindigt circa 16:45 uur met een borrel. ■

Voor meer informatie zie: www.onderwijsjournalistiek.nl of neem contact op met Pieter Leenheer, pieter.leenheer@planet.nl / 06-53283836

Werkbeurzen

De werkbeurs van het Onderwijsfonds COCMA is bedoeld voor een journalistiek onderzoek, dat leidt tot een publicatie over leren en het professionaliseren van leraren. De werkbeurs van het J.W. Rengelingfonds wordt toegekend aan een journalistieke productie waarin een of meer veelbelovende experimenten in hbo of mbo beschreven worden, die als doel hebben de onderwijskwaliteit te verbeteren. Op

Elena leert Europese kinderen Frans, Duits of Nederlands

'Elena Colson is 7 jaar oud en zij is samen met haar zusje, haar ouders en de hond Misty verhuist naar een ander land. Elena raakt al snel bevriend met haar buurjongens, de tweeling Max en Otto.' Zo begint de kennismaking met Elena. Elena is de hoofdpersoon van online lesmateriaal en een app voor het basisonderwijs, waarmee 4- tot 8-jarigen zelfstandig Duits, Frans of Nederlands kunnen leren. Het Welten-instituut van de Open Universiteit is een van de zeven instellingen die samen het materiaal ontwikkelen.

Buurtalen

Op veel basisscholen wordt al Engels gegeven, maar de buurtalen Frans en Duits komen in het basisonderwijs veel minder aan bod. Het Europese Elena-project wil daar verandering in brengen. Het project ontwikkelt een volledige online taal cursus voor kinderen tussen de 4 en 8 jaar die de basis van het Frans, Duits of Nederlands willen leren. Leerkrachten hoeven de taal niet vloeiend te beheersen om ze te kunnen onderwijzen, omdat het materiaal de

kinderen grotendeels zelf de weg wijst. De focus ligt op de eerste plaats op het luisteren, begrijpen en spreken van de taal.

Vrij beschikbaar

Het materiaal is gerangschikt rond tien thema's die aansluiten bij de belevingwereld van kinderen. De lessen, oefeningen en spelletjes staan online en kunnen door alle Europese basisscholen gebruikt worden. Elena bevat een uitgebreide beschrijving van alle lessen in een lesplan en elk thema wordt afgesloten met een toets.

Mobiel taalspel

Naast de online lessen is een app ontwikkeld. De app is een mobiel taalspel waarmee Nederlandse kinderen het Duitse meisje ELENA helpen, via opdrachten in het Duits, om boodschappen te doen voor pannenkoeken. Zij verzamelen daarbij in een echte supermarkt (terwijl de ouders boodschappen doen) de ingrediënten, 'praten' met ELENA door het uitspreken en opnemen van Duitse woorden, zingen een lied en 'tonen' ELENA dingen door het maken van foto's.

Samenwerking

Het Elena-project wordt meegefinancierd door de Europese Unie. In het project werkt de Open Universiteit samen met partners uit Nederland, België, Duitsland, en Frankrijk. De Nederlandse partners zijn naast de Open Universiteit de Talenacademie, KlasseTV en Early Bird. ■

Meer informatie en het lesmateriaal zijn te vinden op de website www.elena-learning.eu

Actie
1 t/m 24
oktober
2014

Wintertijd: licht aan!

De ANWB Lichtbrigade trekt het land in

De ANWB vindt het belangrijk dat iedereen - ook kinderen - veilig aan het verkeer kan deelnemen. Het wordt weer donker op de weg. Goede fietsverlichting is dan noodzakelijk. Daarom trekt de ANWB Lichtbrigade vanaf 1 oktober het land in.

Controleer de fietsverlichting van uw leerlingen!

Van 1 t/m 24 oktober maakt de ANWB het mogelijk dat op ruim 2000 scholen fietsen van leerlingen worden gecontroleerd. Met het ANWB fietsveiligheidspakket kunnen leerlingen aan de slag om hun eigen fiets of de fiets van andere leerlingen te controleren en te repareren. Zo worden 300.000 leerlingen bewust gemaakt hoe belangrijk goede fietsverlichting is.

Doet uw school niet mee? Organiseer dan zelf een fietscheck op uw school en/of attendeer uw leerlingen op het belang van een goede fietsverlichting.

Kijk op anwb.nl/fietsverlichtingsactie voor meer informatie, handige tips en filmpjes.

> anwb.nl/fietsverlichtingsactie

Méér bevoegenheid leidt tot beter onderwijs

Woensdag 1 oktober 2014 vindt tijdens de Nationale OnderwijsWeek het congres Bevlogen in het Onderwijs plaats. Hierbij worden de resultaten gepresenteerd van driejarig, breed opgezet wetenschappelijk onderzoek naar bevoegenheid binnen het primair en voortgezet onderwijs – als cruciale factor.

De basis van dit congres vormt het onderzoek Werken aan Bevlogenheid, opgezet vanuit de vakgroep Arbeids- en Organisationspsychologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Aan deze studie werkten onderwijsprofessionals van verschillende schoolbesturen in Nederland mee. Nu kunnen de inzichten met de sector worden gedeeld. Op het congres Bevlogen in het onderwijs wordt tevens de gelijknamige publicatie gepresenteerd.

Een cruciale factor

Bevlogenheid betekent: vanuit een goede balans met passie en energie werken. Leerkrachten die met passie en energie werken, stimuleren hun leerlingen om tot optimale ontwikkeling en groei te komen. Daarnaast ervaren ze meer voldoening en plezier in hun baan. Bevlogen leerkrachten bruisen van energie, voelen zich fit en beschikken over grote mentale veerkracht en doorzettingsvermogen. Zij zijn betrokken bij het werk, ervaren hun baan als zinvol en inspirerend, en zijn

trots op en enthousiast over het vak.

Gezonder, meer plezier, betere prestaties

Bevlogenheid is belangrijk voor de kwaliteit van het onderwijs én voor de prestaties van leerkrachten en leerlingen. Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat bevlogen medewerkers in diverse organisaties, sectoren en landen gezonder zijn, meer werkplezier ervaren, en beter presteren. In het onderwijs maken bevlogen leerkrachten hét verschil voor de leerlingen, ouders en collega's. Bevlogenheid heeft ook een relatie met innovatie en duurzame inzetbaarheid. Daarom is dit binnen het onderwijs van groot belang.

Een publicatie voor de praktijk

Het wetenschappelijk onderzoek richtte zich specifiek op de onderlinge verbinding van onderzoeksuitkomsten én hun dagelijkse toepassing. Kennis wordt immers nog waardevoller als je er in de onderwijspraktijk concreet iets mee kunt. Samen met het Participatiefonds/

Vervangingsfonds en het Arbeidsmarktplatform Primair Onderwijs wordt daarom op het congres van 1 oktober tevens de sectorpublicatie Bevlogen in het Onderwijs gepresenteerd. Deze publicatie bevat niet alleen de onderzoeksuitkomsten en wetenschappelijke achtergronden, maar schenkt specifiek aandacht aan de praktijksituatie. Thema's als vitaliteit en duurzame inzetbaarheid, ontwikkeling en groei, leiderschap en veranderingen worden vanuit het perspectief van de bestuurder, de directie, de leerkracht en de ouder belicht. De highlights uit deze publicatie worden tijdens het congres gepresenteerd en in dialoog met professionals uit het onderwijs toegelicht.

Aanmelden

Deelname aan het congres is gratis. Er is echter een beperkt aantal plaatsen in het Erasmus Paviljoen van de Erasmus Universiteit Rotterdam beschikbaar. Meldt u dus tijdig aan. Deelnemers krijgen niet alleen een inspirerende middag met toonaangevende sprekers voorgeschoteld, maar ontvangen ook de eerdergenoemde publicatie. ■

Voor meer informatie zie:
www.werkenaanbevlogenheid.nl

Nationale gastles

Gastlessen zijn in het onderwijs nog niet zo ingeburgerd. In steeds meer basisscholen worden de ouders ontdekt als bron van actuele en specifieke kennis. Nieuw is de grootouder die in het onderwijs assisteert en ook wel voor gastlessen tekent. In het voortgezet onderwijs gaan in toenemende mate scholen de actuele en met het dagelijks leven verbonden kennis opzoeken in werkbezoeken, snuffelstages, praktijkopdrachten en dergelijke. Maar in grote lijnen blijft het onderwijsgeven, het lesgeven aan leraren voorbehouden.

Toch is er een niet meer te stuiten ontwikkeling op gang naar het leggen van verbinding tussen de in het curriculum opgenomen lesaanbod en de levensechte praktijk zoals die zich in de samenleving voltrekt. Het inzicht groeit, dat juist ook die lessen in en uit de praktijk van alle dag een belangrijke bijdrage betekenen aan de motivatie en betrokkenheid van leerlingen en studenten. Voor de tweede keer in het bestaan van de Nationale Onderwijsweek organiseren we daarom de Nationale gastles. Was het vorig jaar een topeconoom van de Rabobank die een gastles verzorgde over de Rijksbegroting. Dit jaar mikken we op een geheel ander thema en een andere groep leerlingen/studenten.

Microkosmos en makrokosmos, vormen het thema van de Nationale gastles. De gastles wordt verzorgd door de twee bekende hoogleraren van de Rijksuniversiteit Groningen: Lubbert Dijkhuizen (microbiologie) en Peter Barthel (sterrenkunde).

Zij gaan in een duolezing nader in op vragen die eigenlijk iedereen wel met terugkerende zekerheid stelt: "Wat is leven en waar komt het vandaan?" "Is er leven elders in het heelal?" Absolute antwoorden op die vragen mogen we niet verwachten. Maar de beide hoogleraren zullen het gehoor van mbo-studenten meevoeren naar delen van de antwoorden in een met schitterende beelden geïllustreerde lezing waar de sprekers als gidsen optreden in een reis naar het heel kleine en het heel grote: van een millimeter tot miljoenen lichtjaren!

De nationale gastles vindt plaats op 2 oktober 2014, van 9.00 – 11.00 uur in het Infoversum, hét full dome 3D theater van Nederland (Vrydemalaan 2, Groningen). ■

Personeelsbestand scholen krimpt

Op bijna vier van de vijf basis- en middelbare scholen krimpt in 2012 het personeelsbestand. Dat blijkt uit een enquête van DUO Onderwijsonderzoek onder 1332 managers, directeuren en teamleiders op scholen.

In het basisonderwijs geeft 79 procent van de leidinggevendenden aan dat zij op het onderwijszende personeel zullen bezuinigen, omdat het budget daarvoor met gemiddeld 16 procent

krimpt. In het voortgezet onderwijs is het niet veel anders. 77 procent van de leidinggevendenden moet beknipten, omdat het budget daalt met 14 procent.

Veel minder leidinggevendenden zeggen dat ze nieuwbouw- of verbouwplannen terugdraaien in dit jaar, ook al slinkt het budget daarvoor gemiddeld het hardst. In het voortgezet onderwijs is er zelfs 72 procent minder geld

voor dit soort plannen.

In 2014 zal er minder gesneden worden in het personeelsbestand, zo blijkt uit de cijfers. Toch zal nog altijd 66 procent van de basisscholen en 56 procent van de middelbare scholen vermoedelijk gaan beknipten op het onderwijszende personeel.

(c) ANP 2012, alle rechten voorbehouden

Leerlingen die het nieuws volgen, presteren beter

Leerlingen die regelmatig een krant lezen, een nieuwssite bezoeken of een nieuwsuitzending zien, presteren in de regel beter dan scholieren die verstoken blijven van het nieuws. Nieuwsmedia zijn onze hoofdsponsors: ze zetten ons aan het denken en helpen ons verbanden te leggen tussen ons dagelijks leven en de wereld om ons heen. Leerlingen die het nieuws volgen, plaatsen de lesstof in een bredere context en begrijpen daardoor beter waarom ze leren wat ze leren. Als docent vindt u het beste lesmateriaal soms gewoon in de nieuwsmedia. Wij helpen u graag dat materiaal te gebruiken in de klas. Hoe? Met de Nieuwsservice van Nieuws in de klas, waarmee u bijvoorbeeld dag- en weekbladen kosteloos kunt laten bezorgen voor verwerking in uw lessen. Dat is maar één van onze diensten. U vindt ze allemaal op nieuwsindeklas.nl/lesmateriaal

De nieuwsmedia.

Hoofdsponsor van iedereen. Hoofdzaak voor docenten.

Gezond in de schoolkantine

Natuurlijk kiezen leerlingen zelf wat ze eten, maar je kunt ze een duwtje in de goede richting geven, vindt Expert Gedragsbeïnvloeding Hanneke de Bruin. 'We denken wel dat we allemaal rationele beslissingen nemen, maar een belangrijk deel van ons gedrag is onbewust.' En daar kun je als school slim gebruik van maken.

Schuiven

'Het is echt niet zo lastig om een kantine zó in te richten dat gezonde producten meer verkocht worden,' stelt De Bruin. In korte video's die ze onlangs opnam voor De Gezonde Schoolkantine van het Voedingscentrum laat ze zien hoe dat werkt. Alles wat je vooraan zet, valt volgens De Bruin meer op, en verkoopt daarvoor beter. Dus schuift ze het snoep eenvoudigweg verder naar achter en krijgt de fruitschaal een mooie prominente plek op de balie. Hetzelfde doet ze met flesjes suikerrijke frisdrank. Hup, naar achter, en de flesjes water daarvoor.

Kleine veranderingen, groot effect

Werkt dat echt? De Bruin, onderzoek laat dat ook zien. Kleine veranderingen in de manier waarop eten wordt aangeboden kunnen grote veranderingen teweegbrengen in keuzegedrag. 'Eigenlijk zijn er maar een paar dingen die je moet weten als je de verkoop van gezonde producten wilt beïnvloeden. De inrichting van de kantine is daar één van. Je moet je doelgroep kennen en een beetje creatief zijn.'

Automatische piloot

De Bruin benadrukt het feit dat mensen niet alles wat ze eten vooraf plannen. Veel keuzes maak je onbewust. 'Mensen denken vaak zelf dat ze alles heel rationeel en bewust doen. Maar dagelijks voer je zoveel handelingen uit, dat het onmogelijk is deze allemaal stap-voor-stap te overdenken. Dus doe je heel veel

op de automatische piloot. En dit onbewuste gedrag is nauwelijks met rationele argumenten te beïnvloeden. Juist door op zo'n keuzemoment in te haken met een slimme actie, kun je gedrag echt veranderen.'

Praktische tips

Gezond verleiden, dat kan in elke kantine, volgens De Bruin. Ze geeft een aantal aanpassingen op een presenteerblaadje:

- Laat gezond opvallen. Zet de betere keuzes vooraan, schenk er extra aandacht aan met een mooie, kleurrijke aankleding. Of geef het een grappige naam en/of een aantrekkelijke prijs.
- Stel gezonde lunchpakketjes samen. Maak

een combi-deal van bijvoorbeeld een tosti met 30+ kaas, een stuk handfruit en een flesje water.

- Laat de heerlijke geur van soep de gang vullen bij aanvang van de pauze. En doe de frituur de deur uit.
- Verkoop kleinere porties van ongezonde zaken zoals snoep en snacks.
- Organiseer eens een leuke activiteit met als thema gezond eten. Bijvoorbeeld een wedstrijd 'bedenk het lekkerste gezonde broodje van de maand'.
- Betrek leerlingen door ze te laten helpen om gezond eten klaar te maken in de kantine. Vraag hen welke gezonde producten zij graag in de pauze zouden eten/drinken. ■

Kijk voor meer tips op:
www.gezondeschoolkantine.voedingscentrum.nl/nudge

Schoolfoto's nog steeds in trek

In Nederland worden al heel lang schoolfoto's gemaakt. Wie heeft ze niet Een naam die je al lang in het onderwijs in Nederland tegenkomt is die van Koch. Opa Joop Koch begon in de jaren '30, anno 2014 is Foto Koch uitgegroeid tot de grootste schoolfotograaf van Nederland.

Zo écht mogelijk

Het is belangrijk voor bedrijven om niet stil te blijven staan, zegt Maurice Looman, de

man die nu leiding geeft aan het bedrijf. 'De wereld om ons heen verandert voortdurend. Zeker in onderwijsland en in de fotografie.

Dus verandert ons bedrijf mee. Ons vak is er al jaren op gericht om kinderen zo écht mogelijk op de foto te zetten. We zoeken steeds naar nieuwe wegen om het de scholen en de ouders zo gemakkelijk mogelijk te maken.'

Online en ontzorgen

Als één van de eersten ging Koch online. Waar tot een paar jaar geleden scholen nog zelf de bestellingen en betaling van de schoolfoto's moesten regelen, wordt het nu rechtstreeks met de ouders geregeld. Leerkrachten hoeven niet meer, zoals in 'de goede, oude tijd, 30 zakjes geld voor de foto's in de klas op te halen.

Actiefoto's

Ook de manier waarop kinderen op de foto gezet worden, is veranderd. Looman: 'Naast de klassieke pasfoto worden nu ook actiefoto's gemaakt, waar het kind 'losser' op staat. In een tijd waarin iedereen thuis zelf goede foto's van de kinderen kan maken met een spiegelreflexcamera of smartphone, verwachten ouders ook aparte foto's van de schoolfotograaf.' ■

Binnen 1 jaar een lesbevoegdheid halen? Dat kan!

In het onderwijs lopen diverse leraren rond met voldoende kennis en ervaring, maar zonder officiële lesbevoegdheid. Op basis van competenties en werkervaring kunnen deze leraren toch binnen korte tijd een erkend mbo- of hbo-diploma behalen.

Een van hen is J. Fernhout, leraar Frans: 'Nadat ik zo'n 5 jaar als leerkracht voor de klas stond, vond ik het tijd worden om mijn bevoegdheid in Frans te halen. Inmiddels is de deadline van 2017 bekend, en ik dacht: ik kan maar beter meteen aan de slag gaan, want ik weet niet hoe lang ik nog moet studeren. Gelukkig kan dat nu heel snel. Tot mijn grote vreugde hoef ik voor mijn bachelor nog maar 2 modules te doorlopen en een scriptie te schrijven.'

Werkervaring en vrijstellingen

In akkoorden met het primair en voortgezet onderwijs is onlangs besloten om stap voor stap het aantal ongediplomeerde leraren in het onderwijs terug te dringen. Daarbij kunnen werkervaring en competenties worden omgezet in vrijstellingen, zodat het mogelijk is binnen korte tijd een officiële lesbevoegdheid te behalen. In een aantal gevallen kunnen zo de opleidingen aanzienlijk worden verkort.

Ervaringscertificaat

Een ervaringscertificaat kan worden gebruikt om vrijstellingen aan te vragen bij het volgen van een opleiding. Om in aanmerking te komen voor een ervaringscertificaat kunt u bij de opleidingsinstellingen uw opgedane ervaring laten evalueren. Zo wordt gelijk duidelijk wat de eventuele (vervolg)mogelijkheden zijn. ■

www.evc-centrum-nederland.nl

Breinbewust lesgeven met Breinsleutels

Lesdoelen vermelden, feedback geven, herhalen: allemaal didactische gereedschappen om het leren bij leerlingen te bevorderen. Dat weet u als leerkracht wel. Maar wat speelt zich eigenlijk in de hersenen af als u het lesdoel vermeldt of direct feedback geeft? En waarom bekijft kennis beter wanneer u het vaak herhaalt?

De bovenkamer

Er zijn ook andere didactische gereedschappen, waarvan onderzoek aantoonde dat zij het leren effectief ondersteunen. Over 'breinbewust lesgeven' gaat het nieuwe handboek *Breinsleutels* van de CED-Groep. Inzichten uit de neuropsychologie worden verbonden met het dagelijks handelen in de klas. Hoe beter professionals voor de klas weten wat zich afspeelt in 'de bovenkamer' van de leerlingen, hoe beter daarop kan worden ingespeeld met didactische gereedschappen. ■

Voor meer informatie zie:
www.cedgroep.nl/breinsleutels
en twitter.com/cedgroep

Aap - noot - iPad

Er is een nieuwe revolutie gaande in het onderwijs. Terwijl de grootouders nog aap-noot-mies opzegden, leren de kleinkinderen nu lezen met de iPad in de hand.

De iPad maakt het onderwijs pas echt persoonlijk. Amac helpt scholen met de invoering van dit nieuwe type onderwijs. Wij leveren niet alleen de hardware, maar geven ook advies over methodes, apps, bieden begeiding en cursussen aan. Samen ontwikkelen we een stappenplan en implementeren deze op een verantwoorde wijze, in het juiste tempo voor uw organisatie. Zodat u en uw leerlingen klaar zijn voor de volgende stap.

Maak samen met Amac deel uit van de nieuwe digitale onderwijsrevolutie. Kijk op www.a-mac.nl/onderwijs of neem contact op met onze specialisten.

1900...1980

Klassikaal onderwijs met het leesplankje. Klassen van wel 40 leerlingen dreunden de woordjes aap, noot, mies achter elkaar op.

1980...2010

Individueel onderwijs in computerlokalen. Veel gebruikt, maar ook vaak leeg. Onderwijs was individueel, maar nog niet persoonlijk. Iedereen deed hetzelfde in zijn eigen tempo.

2010...

Het onderwijs wordt toegespitst op de ontwikkeling van talenten en vaardigheden van iedere afzonderlijke leerling. De invoering van de iPad is de belangrijkste onderwijskundige vernieuwing van de laatste decennia en maakt het echt persoonlijk. Nog kleiner dan het leesplankje, maar met de mogelijkheden van een krachtige computer.

Amac - uw partner in het nieuwe, persoonlijk onderwijs.

030 - 7740 410
onderwijs@a-mac.nl
www.a-mac.nl/onderwijs

Amac |

Solution Expert
 Education